

succulenta

MAANDBLAD VAN DE NEDERLANDS-BELGISCHE VERENIGING
VAN LIEFHEBBERS VAN CACTUSSEN EN ANDERE VETPLANTEN



Jatropha berlandieri Torr.

Foto: Noltee

57ste JAARGANG
NO. 4
APRIL 1978

Jatropha berlandieri Torr.

FRANS NOLTEE

De *Jatropha*'s behoren tot de grote familie van de Euphorbiaceae en komen voor in tropisch Amerika en Afrika en in Zuid-Arabië. Het geslacht *Jatropha* telt ruim 150 soorten waarvan Jacobsen (Lex. of succ. plants) er 19 opvoert als succulent. *Jatropha* is gekenmerkt door de steunblaadjes aan de voet van de bladsteel. Deze zijn soms heel fraai gevormd en bij soorten uit Oost-Afrika en Arabië vaak veranderd in enkelvoudige of vertakte dorsen. De bloemen van de *Jatropha*'s zijn voor *Euphorbia*-achtigen heel groot; ze staan in vorkachtig vertakte bijschermen, waarbij de mannelijke bloemen steeds ter weerszijden van de vrouwelijke staan. Deze laatste vallen als ze niet bevrucht worden heel snel af. Zowel de mannelijke als de vrouwelijke bloemen hebben een kelk en een duidelijke bloemkroon. Dit in tegenstelling tot de soorten uit de andere geslachten in de familie waartoe succulenten behoren (*Elaeophorbia*, *Euphorbia*, *Monadenium*, *Pedilanthus* en *Synadenium*). Met andere woorden, van alle succulenten Euphorbiaceae hebben alleen de *Jatropha*'s "normale" bloemen.

Van de *Jatropha*'s is bij de succulentenliefhebbers vooral *J. podagrica* bekend. Daarnaast zien we de laatste jaren ook wel enkele soorten in de verzamelingen, vooral *J. berlandieri*. Deze uit Mexico en het zuiden van de Ver. Staten afkomstige soort heeft grote ronde knollen die wel 20 cm of meer in omvang kunnen worden. Hieruit ontspringen verscheidene stengels, die langgesteelde bladeren dragen. Deze zijn grijsblauw van kleur en diep ingesneden.

De talrijke rode bloemen, die prachtig afsteken tegen de bijzondere kleur van de bladeren, staan in een langgesteelde bloeiwijze. Ze zetten gemakkelijk zaad en vormen dan naar verhouding zeer forse vruchten.

De planten zijn niet moeilijk te houden maar moeten wel steeds vrij warm staan ('s winters liefst niet beneden 13-14° C). In de herfst laten ze hun bladeren vallen, waarna ook de stengels vrijwel geheel afsterven zodat eigenlijk alleen de knol overblijft. 's Winters moeten de planten, zeker bij lage temperaturen, droog gehouden worden teneinde rotting te voorkomen. In het voorjaar zal de plant door het vormen van nieuwe stengels tijdig een seintje geven dat hij weer water wil hebben.

De naam *J. cathartica* die we wel als synoniem voor deze soort tegenkomen, wijst op het giftige karakter dat deze plant met vele van zijn familieleden deelt (*cathartica* = braakverwekkend). Interessant in dit verband is nog dat zijn verwant *J. curcas* veel in de tropen wordt aangeplant omdat de zaden als laxemiddel worden gebruikt, zodat de naam purgeernoot voor deze soort zeer toepasselijk is.

In het volgende nummer van *Succulenta* verschijnen nog twee foto's van *Jatropha berlandieri*. Red. Octant 92, Dordrecht.

Mammillaria flavescens en . . **De variëteit nivosa**

Zesmaal "flavescens": van het goede teveel!

(Slot)

E. T. CLAEYS

Om historische redenen is het wel interessant op het volgende te wijzen:

1. Volgens Alwin Berger in: "Kakteen" (1929, p. 315-316) is de **Mammillaria simplex** Haw. (1812) non Torr. & Gray = **Mam. mammillaria** Karsten (1882), de eerst gekende *Mammillaria* (1). Deze werd door J. Commelin (Amster-

dam) voor de eerste maal afgebeeld. Karl von Linné (Zweden) noemde ze in 1753 "**Cactus mammilaris**". Veel later werd ze door Dr. J. Rose opnieuw verspreid.

2. P. Wagenaar Hummelinck (Utrecht) vermeldt in "Notes on the Cactaceae of Curaçao etc.", Rec. des Travaux Bot. Néerl., XXXV: 54, 1938, dat ze reeds in 1697 door J. Commelin en in 1698 door P. Hermann (2) werd afgebeeld en beschreven en dat ze al in 1688 in cultuur schijnt te zijn geweest. Volgens deze mededeling is de door Craig als eerste beschrijving in 1715, door R. Morrison (3) gegeven niet de oudste (cf. C. Backeberg: "Die Cactaceae", deel V, p. 3205). Opmerking: Craig maakt in zijn uitgebreide "Bibliography (Books and Bulletins)", p. 364 en 370, geen gewag van P. Wagenaar Hummelinck, noch van zijn "Notes" (1938).
3. Ook Charles Lemaire (4), professor in de botanica te Gent en Parijs, beschreef in "Cactearum Genera Nova et Species Nova en Horto Monvill" (Paris, 1839) en "Les Cactées" (Paris, 1868), **Mam. simplex parvamma** (cf. Craig: "The Mammillaria Handbook" (1945), p. 106, en Backeberg: "Die Cactaceae" (1961), deel V, p. 3204).
4. Een andere Mammillaria- en cactuskenner is Dr. Mich. J. Scheidweiler (5) uit Keulen, professor in de botanica aan de Tuinbouwschool te Gentbrugge (Gent). N.B. Craig vermeldt hem niet in zijn uitvoerige bibliografie.

MAMMILLARIA SIMPLEX Haw. non Torr. & Gray (T.). Zie voetnoot 6.

Beschrijving volgens Craig, die daaronder ook **Mamm. ekmannii** Werd. groepeerd, die op Haiti gevonden werd en tot de vormengroep van de **MAM. FLAVESCENS** behoort. Wellicht heeft Craig daarom als kleur van de bloem "bleekgeel" opgegeven. **Mam. simplex** komt niet op de eigenlijke Westindische eilanden voor.

Schumann citeert weliswaar een **v. FLAVESCENS** K. Sch., maar zonder enige twijfel heeft hij zich daarin vergist, daar hij als groeiplaats West-Indië aangeeft en o.m. van **Mam. simplex** zegt: "Ik zag exemplaren uit Cuba". Daar komt de hierboven vermelde soort helemaal niet voor. Vandaar dat als kleur van de bloem alleen Schumann's karakterisering "helgroen tot witachtig" past en van zulke bloeiwijzen ken ik exemplaren die ik (Backeberg) ten noorden van La Guayra, meer bepaald onder het fort verzamelde.

P. Wagenaar Hummelinck, die verscheidene uitstekende verhandelingen over de Cactaceae van de Curaçao-eilandengroep evenals die van het nabije vasteland publiceerde, beschreef in zijn hierboven vermelde "Notes etc.", de bloem als volgt: "8-11 mm lang, roomkleurig; binnenste bloembekleedsels ca. 20, elliptisch, lang fijngespitst, de spits donkerbruin en op het einde ervan somtijds een geringe franje. Stijl cilindrisch met 5 gele stempels. Meeldraden 40 à 50 in de onderste helft van de (bloem-) buizen, korte helmknop. Vruchtbeginsel cilindrisch, even lang als breed. Bloembekleedsels blijvend. Vrucht obkonisch, 1 à 2 cm lang, 6 à 8 mm breed, roodachtig. Pulpa wit, zaden bruin en ruig 1,25 x 0,75 x 0,5 mm groot". Over de doornen: "13 à 21 samen, de middenste niet steeds van de omliggende onderscheidbaar, alle naaldachtig, rond, rood-bruin, vaak met donkere spits. Randoornen 10-16, spreidend, 5-8 mm lang. Middendoornen 3-5, meestal 7-8 mm lang". En Backeberg voegt eraan toe: vermoedelijk wijken de Curaçao-planten ietwat af; in ieder geval zijn er ook planten met heldere middendoornen.

We ontmoeten de term FLAVESCENS bij de volgende auteurs:

- **Cactus flavescens** De Candolle (volgens Craig: "Cat. Plant, Hort. Monosp., 83, 1813);
- **Mam. simplex flavescens** Schumann (Gesamt. Kakteen, 573, 1898);

- **Mam. flavescens** Hitchen ("Die Cactaceae", vol. V, p. 3494 "VI Verzeichnis der nur namentlich bekannten Arten"). N.B. Backeberg verstrekt nopens Hitchen geen nadere gegevens.
- **Mam. karwinskiana flavescens** Zucc.
- **Mam. flavescens** Schmoll non Haw. (een ongeldige naam noteert Backeberg).

Backeberg verwerpt terecht de toevoeging FLAVESCENS en verwijst o.a. ook naar **Mam. nivosa** (cf. "Die Cactaceae", 1961 vol. V, p. 3123, 3124, 3169 en 3170).

Uit de hierboven vermelde gegevens — zie ook het eerste deel van ons artikel — blijkt overduidelijk dat verscheidene auteurs het causaal verband over het hoofd hebben gezien en de term FLAVESCENS (zonder vooraf andere auteurs te hebben geraadpleegd) onbedacht hebben gebruikt en zo verwarring hebben gesticht.

Het is C. Backeberg die een logisch verband heeft gelegd; vandaar zijn MAM. FLAVESCENS EN . . . DE VARIËTEIT NIVOSA, nova combinatio.

We hopen dat de lezer onze bescheiden uiteenzettingen zal geapprecieerd hebben.

VOETNOTEN:

- (1) Vermoedelijk ook de oudste gekende en beschreven cactus.
- (2) In "Horti Academici Lugduno Batava Catalogus (1689)", en in "Paradisus Batavus (1898 sic bedoeld is: 1698)". Cf. Craigs "The Mam. Handbook", 1945: bibliography p. 366.
- (3) In "Plantarum Historiae Universalis Oxoniensis" (Oxford, 1715).
- (4) Overleden in 1871.
- (5) Beschreef o.a. **Mam. candida** (1838) en **Mam. zephyranthoides** (1841); deze laatste plant is een zeldzame soort, met bloemen tot 4 cm ø. Tot onze verwondering heeft C. Backeberg deze Mam. niet vermeld, noch in "Die Cactaceae" (1961), noch in "Das Kakteenlexikon" (1976)*. Daarentegen werd **Mam. zephyranthoides** wél beschreven in Bergers "Kakteen", 1929, p. 299 en nl.: in "Discriptio diagnostica nonnullarum Cactearum quae a dom. Galeotti in prov. Potosi et Guanaxato inveniuntur" (Brussel, 1838) en in Craigs "The Mam. Handbook", 1945, p. 178. Scheidweiler overleed in 1861.
- (6) Hoofdletter T. is de afkorting van "typus", dat is de natuurlijke groeiplaats van de typesoort. Voorbeeld: **Mam. simplex** Haw. non Torr. en Gray (T.) is de typesoort van de Mammillaria-familie.

Leebeekstraat 5, B - 9000 GENT.

* Mam. zephyranthoides wordt door Backeberg niet als een Mammillaria, doch als **Dolichothele zephyranthoides** (Scheidw.) Backbg. beschouwd, Red.

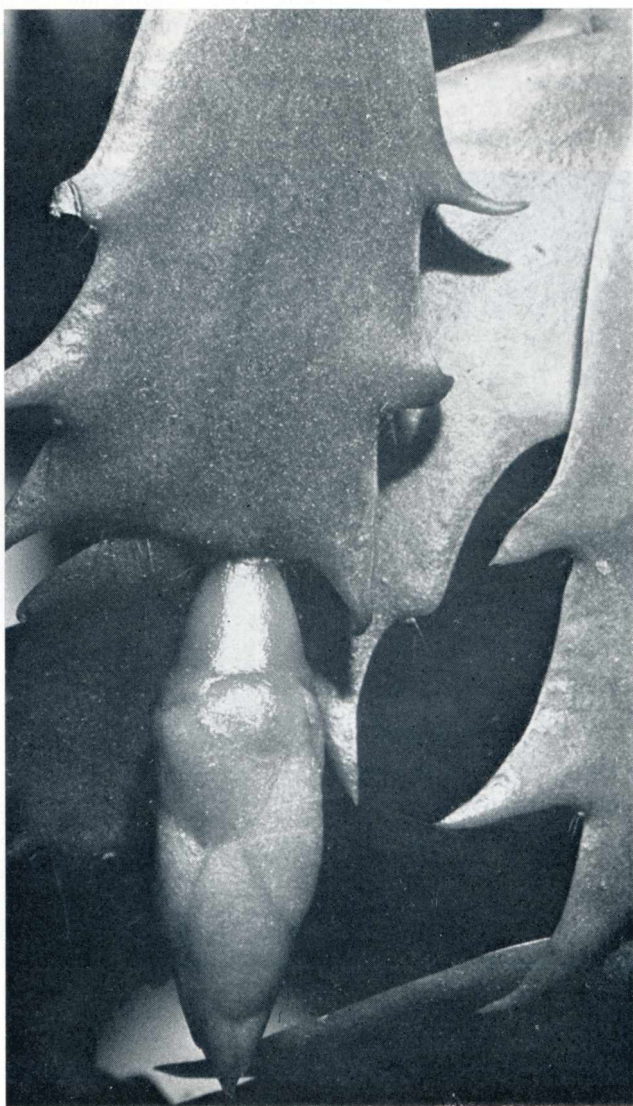
Voor beginners (?)

CACTUSSEN IN DE HUISKAMER.

C. VAN DE WOUW

De grote hausse in de verkoop van cactussen aan wat ik 'gewone huisvrouwen' pleeg te noemen is gelukkig voorbij. Dat 'gewone huisvrouw' is overigens in het geheel niet beledigend bedoeld, maar het geeft het eenvoudigst aan waarom in de voorbije jaren vele huiskamers tot ware cactuskerkhoven zijn geworden. Cactussen zijn mooi en je kunt natuurlijk niemand verbieden een cactus te kopen om daarmee de huiskamer op te fleuren. Het betekent vaak wel dat het daarbij blijft. Leuke plant, weinig water geven zegt de bloemist en daar staat ie dan op de kast te pronken. Het is ongelooflijk hoe lang zo'n cactus het daar nog uithoudt! Onlangs zag ik nog een ongeveer 25 centimeter hoge Cereus, welke het maar liefst tien jaar in de huiskamer had uitgehouden. Zij het dan dat hij ook geen centimeter gegroeid was in al die jaren. Ook Melocactussen kunnen het uitzonderlijk lang uithouden, soms leven ze nog na een vierjarig verblijf naast het glasservies in het donkerste deel van de kamer. En dat terwijl ze niet eens beworteld zijn!

Die taatheid heeft in de afgelopen jaren veel mensen ertoe gebracht in hun huiskamer hele verzamelingen aan te leggen. Ook mijn buurvrouw was zo enthousiast, maar helaas hebben de meeste het begeven ondanks de 'goede' zorgen. De laatste tien exemplaren hebben nu een plaatsje in mijn kas gekregen. Geen van hen heeft nog wortels, vele hebben ingedroogde koppen en een ernstige wolluisinfectie, maar ja, ik wil toch proberen om ze er bovenop te krijgen. Die cactusmode van de laatste jaren is niet nieuw, maar een verschijnsel wat periodiek optreedt. In de jaren 30 is er ook een sterke piek geweest in het kweken van cactussen en vetplanten. Naast cactussen waren toen ook Haworthia's erg in de mode. Wie nu echter een Haworthiaverzameling aan wil leggen zoekt zich wezenloos, want het lijkt wel of ze van de



Knop van een Kerstcactus.

aardbodem verdwenen zijn, al komt men hier en daar bij oudere mensen nog wel een klomp sterk geminiaturiseerde planten tegen die ergens in een vergeten hoekje staan en de laatste twintig jaar geen nieuwe grond meer gezien hebben. Haworthia's en aanverwante zoals Aloë's en Sanseveria's welke alle tot de familie van de lelieachtigen behoren, kunnen zeer goed gedijen in sterk verzilde grond, waaruit ze nog het laatste restje voedingswaarde kunnen peuren. Cactussen zijn een stuk kieskeuriger al hielden ze het vroeger langer uit in de huiskamer dan tegenwoordig het geval is. Dat komt niet omdat de cactussen veranderd zijn, maar omdat onze fraaie nieuwbouwwoningen geen erkers meer hebben en deze ook bij oude huizen verdwenen zijn. Met die erkers en de nu vrijwel overal aanwezige c.v. zijn ook de bloemen op de ramen verdwenen, wat niet alleen een fraai gezicht was, maar bovendien erop wijst dat cactussen het in erkers heel goed doen. Een erker vangt veel licht en wordt 's zomers lekker warm, zodat cactussen er bijna net zo goed gedijen als in een vrijstaande kas. 's Winters waren de erkers een stuk kouder, zodat je dan ook nog eens kon genieten van typische winterbloemen. En ook dat is precies wat cactussen 's winters — in hun rustperiode, wanneer ze volledig droog staan — nodig hebben.



Bloem van de Kerstcactus.

Foto's Th. Neutelings.

Onze huizen hebben helaas geen erkers meer en wie nog cactussen in de huiskamer wil kweken zal er genoeg mee moeten nemen, dat ze in de 4 donkerste wintermaanden (november tot en met februari) verhuizen naar een

koele kamer waar een temperatuur tussen 5 en 10° C wordt gehandhaafd. Licht hoeven de planten dan niet te hebben en 's zomers staan ze weer voor het zuidraam. Veel cactussen kunnen ook zeer goed de zomer buiten doorbrengen. Veel Echinopsen en Lobivia's trekken zich weinig aan van onze zomerse plensbuien. Ook Opuntia's kunnen met Agaven lang buiten blijven.

Natuurlijk zijn er vele uitzonderingen. Zygocactus, Schlumbergera, Rhipsalis en Epiphyllum verlangen het hele jaar door een hogere temperatuur en ook een regelmatig slokje. Bovendien moeten ze ook wat schaduw hebben. Hoewel vrijwel al mijn cactussen in de kas staan heb ik enkele decoratieve, grotere Rhipsalisplanten in de huiskamer waar ze het uitstekend doen. Ook Pereskia is een goede kamerplant. Deze planten staan op planken voor een zuidraam boven de centrale verwarming. Vanwege de omlaagvallende koude lucht langs het raam houd ik ze daarvan zo'n 15 centimeter vrij.

Rhipsalis zou wat meer in de belangstelling moeten komen, want hoewel de bloemen in het algemeen klein zijn verschijnen er ontzettend veel. Ook de witte of rode bessen welke na de bloei nog zeer lang aan de planten blijven zijn uiterst decoratief.

Te noemen vallen: Pereskia 'godseffiana' met prachtige goudgele bladeren, aan de onderkant paars

Rhipsalidopsis rosea, een prachtige bloeier

Zygocactus truncatus en de variëteit delicata

Zygocactus-hybriden (kerstcactus)

Schlumbergera gaertneri (paascactus)

Rhipsalis campos-portoana (witte bloempjes en bessen)

Rhipsalis houlettiana en dissimilis (platte leden)

Rhipsalis cereuscula en natuurlijk Rhipsalis paradoxa, de schakelcactus.

Uitgezonderd de Zygocactussen bloeien de andere soorten in het voorjaar, waaraan de naam paascactus ook herinnert.

De laatste jaren worden ook veel nieuwe importen uit Zuid-Amerika in de handel gebracht. Met de al langer bekende Melocactussen hebben deze nieuwkomers een veel hogere wintertemperatuur van minimaal 15 graden nodig. Misschien zijn ze om die reden wel geschikt om het hele jaar in de huiskamer te blijven, maar het is me niet bekend of er liefhebbers zijn die daar al ervaring mee hebben.

Maricollenweg 63, Grubbenvorst.

Morfanafys (VII)

Th. NEUTELINGS

Het energieprobleem in onze menselijke samenleving staat sinds de zogenaamde oliecrisis eerst goed in het middelpunt van de belangstelling. Immers het voortbestaan van de mensheid wordt juist door dit aspect in zeer belangrijke mate bepaald. Een verminderd energie-aanbod zou alles in de war sturen: productie en distributie van de voor de mens benodigde producten om te voorzien in zijn belangrijke (en minder belangrijke) behoeften zijn nu eenmaal zeer essentieel in onze, hoog ontwikkelde samenleving.

De plantenwereld is evenwel „veel verder" dan de mens. Deze is namelijk in staat de energie van buitenaf, en hiermede wordt de **zonne-energie** bedoeld, goed te gebruiken door deze om te zetten in **chemische energie**. En deze laatste wordt uitsluitend aangewend voor de productie van **suikers** en **zetmeel**, waarbij de samenstellende, niet schaarse grondstoffen gewoon uit het in de atmosfeer aanwezige **koolzuur** en uit **water** bestaan! En voorts voorziet de plant

nog in **zuurstof** als „afval“-product!

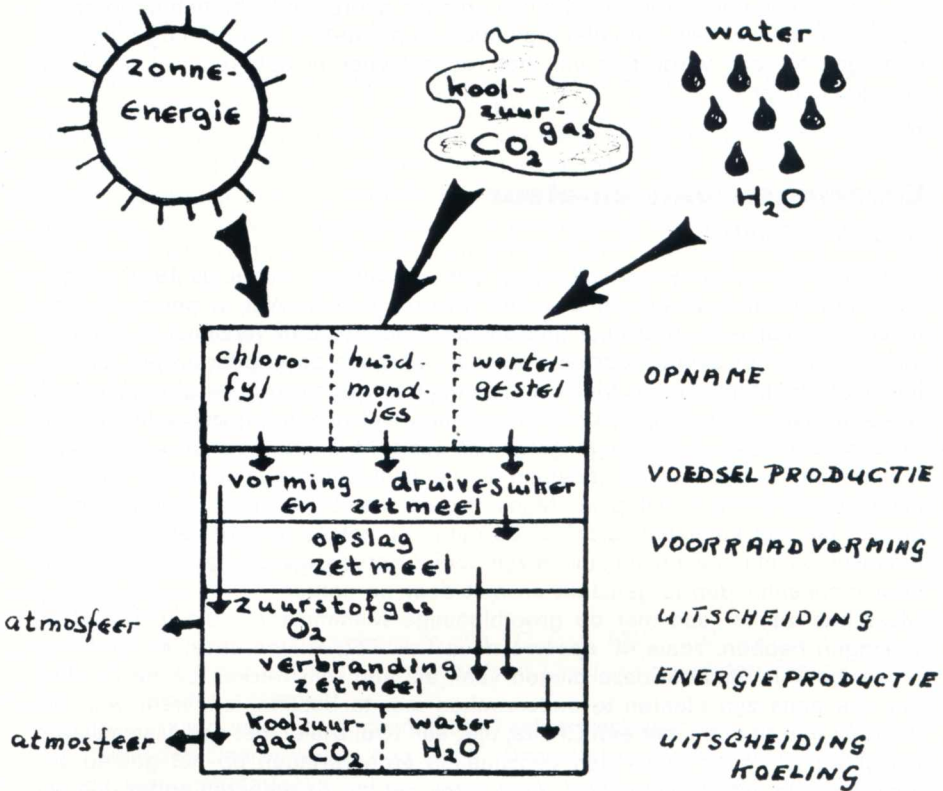
Helaas, op een economisch verantwoorde manier is de mens blijkbaar nog niet in staat de zonne-energie zodanig uit te buiten, hetgeen de plant wel sinds zijn ontstaan kan. Toch zal en moet het menselijk vernuft de oplossing voor ons energieprobleem leveren onder het toch bekende devies „natura artis magistra“, oftewel vrij vertaald: „dat de natuur de leermeester is en moge blijven om de menselijke cultuur op zinnige wijze te handhaven“. Het is misschien wel wat te filosofisch maar het maakt toch wel even indruk als men zich goed realiseert dat de optelsom: **zonlicht + water + koolzuur** als uitkomst **voedselproductie** inhoudt, dat alles via het begrip plant. Terwijl het bovendien om grondstoffen en energie gaat die, economisch gezien, nog niet eens schaars zijn! Terwijl na de consumptie de afvalstoffen direct weer geschikt zijn als grondstoffen. Als wij het begrip „recycling“ (= het weer geschikt maken van afvalstoffen voor hergebruik) gebruiken, dan is het in dit bestek wel zeer op zijn plaats.

Via onze liefhebberij, het kweken van cactussen, vetplanten of welke andere planten dan ook, ontstaat steeds de behoefte aan diepere inzichten in het levenspatroon van de plant, welk gedrag immers erop gericht is de soort in stand te houden. Trouwens wij als mensen zijn zeer veel verplicht aan de plantenwereld: naast voedselbron en als leverancier voor bouw- en andere materialen, levert de plant als afvalstof het zo belangrijke **zuurstofgas** dat wij inademen. Immers zuurstof houdt de **verbrandingsprocessen** in ons lichaam op gang en levert mede daardoor de energie welke ons in staat stelt om ons te bewegen. Het wetenschappelijke woord voor zuurstof luidt oxygenium dat vertaald betekent: „verbranding teweegbrengend“. In de scheikunde (chemie) wordt dit element voorgesteld door het symbool „O“. In de vrije atmosfeer treft men het element O in gasvorm aan. Vaste, vloeibare en gasvormige stoffen en elementen bestaan alle uit bouwstenen die we als moleculen plegen aan te duiden. Een molecuul zuurstof (O_2) bestaat uit 2 atomen (een atoom is de kleinste mogelijke hoeveelheid van een scheikundig element, terwijl een molecuul het kleinste deel van een verbinding van een of meer chemische elementen is) zuurstof. Bij het verbrandingsproces nu komt **kooldioxidegas** (= koolzuurgas) vrij, waarvan een molecuul er uit ziet als CO_2 . We zien dus dat dit laatste molecuul dan bestaat uit de chemische verbinding van 1 atoom **koolstof** (= carbonium) en 2 atomen **zuurstof** (= oxygenium). Dit CO_2 -gas dat wij via onze longen als afvalstof van het verbrandingsproces in ons lichaam uitscheiden en daardoor in de vrije atmosfeer afgeven is voor de plant een welkome bron. Recapitulerend kunnen we vaststellen dat de plant uit de vrije natuur de volgende energie- en grondstoffen put:

- het **zonlicht** treft de plant en in de cellen van het planteweefsel bevindt zich het groene pigment (= kleurstof) dat wij ook wel **chlorofyl** (chloro = groen, fyl = blad) noemen. Het chlorofyl nu is in staat om op een ingewikkelde wijze deze zonne-energie om te zetten in een **scheikundige energie**. En deze nu wordt gebruikt ten behoeve van een scheikundige reactie zoals we verderop zullen zien,
- in de oppervlucht zitten **huidmondjes** (ook wel stomata genoemd) welke het vermogen hebben het in de lucht aanwezige koolzuurgas in te ademen,
- de **wortels** en andere plantedelen absorberen water (scheikundig symbool ervan luidt H_2O). Het watermolecuul is opgebouwd uit drie atomen die met elkaar in hechte, scheikundige verbinding staan: 2 atomen waterstof (= hydrogenium) en 1 atoom zuurstof.

Dank zij de genoemde scheikundige energie worden CO_2 en H_2O samenge-

voegd en ontstaan er **druivensuikers** met als afvalproduct zuurstof (O_2) dat via de huidmondjes aan de vrije atmosfeer wordt afgestaan. Door een **enzymewerking** (= gistwerking) worden deze gevormde suikers verder in **zetmeel** omgezet, waardoor de plant in staat is om aan voorraadvorming te doen (denkt u met name maar eens aan de ui of de aardappel die letterlijk bol staan van zetmeel). Uiteraard wordt deze voorraad weer aangesproken voor de vorming van



SCHEMA FOTOSYNTHESE & ADEMHALING

Jr.
19.06.77

groei-energie, waarbij andere, uit de grond afkomstige, in water opgeloste grondstoffen welke via de wortels opgehaald worden, mede een rol spelen. Bij de verbranding ontstaan, net als bij het dierlijke leven, CO_2 -gas dat via de huidmondjes uitgescheiden wordt en voorts water. Ook water wordt zonodig uitgescheiden om andere bijproducten af te voeren en voorts om verkoeling te verkrijgen als de plant het te warm krijgt. Immers verdamping doet de temperatuur dalen. Dat is ook de reden dat het op warme zomerdagen in de bossen koel kan zijn. Omdat cactussen en verschillende andere succulenten geen bladeren hebben heeft het (groene) plantelichaam de levensfuncties van de bladeren overgenomen. Echter het aantal huidmondjes is bij cactussen beperkter dan bij de loofplanten. Immers tijdens de lange perioden van droogte moet er zeer zuinig met de interne waterhuishouding worden omgesprongen. Tijdens een korte, natte periode wordt dan ook veel vocht opgezogen en op-

geslagen. Want we zagen zojuist de zeer belangrijke rol van het water ten behoeve van de levensverrichtingen van de plant.

Bovenstaand geschetst verloop van de levensprocessen dat wij ook wel **fotosynthese** (foto = licht, synthese = samenstelling, dus samenstelling van zetmeel (koolhydraten) uit water en koolzuur onder toedoen van licht) noemen, heb ik getracht in een eenvoudige schets nog eens schematisch voor te stellen. En als men een dergelijk schema nog eens doorstapt komt men goed onder de indruk van wat zelfs een nietig plantje kan presteren. Iets dat nog meer kan bijdragen tot een vergroting van het respect voor al datgeen wat groeit en vreugde schiept . . .

Weissenbruchstraat 92, Roosendaal

Ervaringen van amateur

A. C. WIESEMANN

Sinds mijn vorig stukje over Curaçao (zie Succulenta, augustus 1977) mag ik wel zeggen dat ik in mijn hobby iets gevorderd ben. Wat ik persoonlijk als moeilijk ervaar is de literatuur omtrent onze hobby. Zelf verzamel ik Mammillaria's. Nu is het aantal soorten misschien nergens zo uitgebreid als juist bij het geslacht Mammillaria. Maar van de naamgevingen krijg ik af en toe toch wel een "zware hoofdpijn". Want we kennen niet alleen het geslacht Krainzia en Leptocladodia en niet te vergeten het geslacht Chilita voor de weekvlezige Mammillaria's, maar voorts bestaan er de geslachten Dolichothele, Pseudomammillaria en Mammillopsis. Mijns inziens komt dit omdat enkele "hoge heren" het niet kunnen nalaten om de natuur in hokjes te verdelen. Hier wil ik evenwel Cullmann aanhalen, die in zijn boek Cactussen zegt, dat ieder systeem door mensenhanden is gemaakt en niet door de natuur.

Maar hoe zit het dan met de grootbloemige Mammillaria's die toch hun afwijkingen hebben, zoals *M. species nova* Lau 777, *M. theresae*, *M. goldii* en *M. saboae*? Ik vind dat deze dingen vaak als een rem werken op de amateur om ook eens zijn planten te onderzoeken c.q. te beschrijven, want wanneer heeft hij nou te doen met een Chilita, met een Krainzia of met een Mammillaria? Nu graag iets over mijn eigen verzameling en ervaringen op het gebied van cactussen. In het begin had ik — en ik denk dat het de meesten onder ons wel is overkomen — een verzamelwoede voor alles wat maar cactus was. Maar ik ben er na het lezen van enige boeken toch wel achter gekomen dat dit niet goed kon gaan. Want in een beginnende verzameling kan men eenvoudig geen moeilijke soorten hebben, maar wist ik toen veel! Dus kocht ik maar wat er in de handel verkrijgbaar was en zelfs daar zijn nog haken en ogen aan.

Bij onze bibliotheek leende ik het boek van Craig, "The Mammillaria Handbook", omdat dit geslacht cactussen mij wel aantrok. Dit wierp zijn resultaten af, want we moeten ook naar onze eigen mogelijkheden kijken en aangezien ik op een eerste etage woon, vallen er al enige af en de mogelijkheid om een balkonkas te bouwen was er niet. Dus moest ik een andere manier vinden die ook evenredig was met de ruimte. Het blijkt nu dat ik niet de enige ben, die deze methode hanteert, namelijk het plaatsen van de potten in turfmolm in bloembakken. Zodoende kan men het watergeven beperken tot het nathouden van de turfmolm, wat de weekvlezige en ook de soorten die niet zo vochtminnend zijn ten goede komt.

Wat mij ook fascineerde was het zaaien van cactussen en dank zij het ruime aanbod van Succulenta kon ik ook aan het zaaien beginnen. De methode die ik gebruik is zeer eenvoudig en gaat als volgt: Ik heb een afwasbak met een dia-

meter van 37 cm en met een hoogte van 22 cm. Deze laat ik vollopen met gekookt water (het koken is om het water te ontkalken). Op de bodem zet ik een aantal lege potjes neer ter ondersteuning van een glasplaat.

Vervolgens zaai ik in andere potjes en pak deze in plastic zakjes in, die ik van boven dicht maak. Als dit is gebeurd plaats ik de potjes op de glasplaat en zorg er voor dat het waterniveau niet boven de potjes uitkomt. De verwarming heb ik opgelost door het aanbrengen van een aquariumverwarming met een thermostaat. Men kan als men knutselaar is een lichtbakje over het geheel bouwen.

De resultaten waren voor mij erg goed. De aantallen zijn voor mij minder belangrijk. De zaaitijd was voor mij eind april. Het is een fabelachtig gezicht om die kleine zaden zo zien te groeien en als leuke bijkomstigheid had ik een zaailing die zich vlak na de opkomst al deelde (*Mammillaria centricirra* var. *bockii*). Ook erg mooi is soorten te zaaien die lange doorns bezitten zoals *Mammillaria multilanata* e.d. Dit is in de zaailingfase al erg goed te zien, ook erg duidelijk te zien zijn de verschillen in een soort onderling.

Wat ik ook nog even vermelden wil is de mogelijkheid om in het buitenland veel mooie dingen te kopen. Zo bestel ik regelmatig zaailingen voor een redelijke prijs bij Abbey Brook Cactus Nursery in Engeland. Of men kan ook lid worden van een buitenlandse cactusvereniging. Zelf ben ik pas lid geworden van de *Mammillaria Society* in Engeland. Deze vereniging geeft elke twee maanden een blad uit waar veel informatie over het geslacht *Mammillaria* wordt gegeven en de subgeslachten ervan. Begin elk jaar geven zij voorts een zaadlijst uit.

Palembangstraat 20, Amsterdam.

Frailea castanea

K. H. PRESTLÉ

In 1935 beschreef C. Backeberg in zijn "Cactus ABC" 248, 415 een door de heer Mueller-Melchers in het noorden van Uruguay gevonden *Frailea*, onder de naam **Frailea castanea**.

De beschrijving was, zoals de meeste cactusbeschrijvingen uit die tijd, kort en onvolledig. Daarbij kwam nog dat C. Backeberg het beschikbare, geïmporteerde plantenmateriaal blijkbaar weer snel was kwijtgeraakt, zodat hij zijn beschrijving ook niet met gegevens over bloemen, zaden enz. kon aanvullen. Deze ontbrekende gegevens en ook het ontbreken van een originele foto, zouden later van groot belang worden.

Prof. Werdermann beschreef namelijk in Fedde, Repertorium Bd. 42:6-7, een andere *Frailea* die door H. Blossfeld en O. Marsoner in 1936 bij Alegreta in Rio Grande do Sul in Brazilië was gevonden, onder de naam **Frailea asterioides**. Prof. Werdermann deelt ook in "Kakteenkunde": 164, 1937 mede, waarom hij de *Frailea asterioides* voor iets anders houdt dan de *Frailea castanea* (Backeberg & Knuth).

Frailea castanea heeft volgens de aanduidingen van C. Backeberg 15 ribben, een doorsnede van ca. 1,5 cm, de vruchten zijn roodachtig-bruin gekleurd (= *rufus*) en hebben een donkere beharing (= *obscurus*).

Frailea asterioides daarentegen heeft volgens de bij Alegreta gevonden exemplaren 9-10 of 11 ribben en een doorsnede tot 3,5 cm. De vruchten zijn geelachtig groen en de borstelharen bruinachtig.

Hoewel Prof. Werdermann nooit een *Frailea castanea* gezien had, waren de verschillen in de beschrijving zo groot, dat hij met recht kon aannemen dat de *Frailea asterioides* een nieuwe *Frailea*soort was.



Frailea asterioides.

Aangezien C. Backeberg bij de uitgave van zijn "Cactaceae" in 1959 opnieuw deze omstandigheden opmerkte, paste hij zich in deel III, 1665, aan bij de beschrijving van Prof. Werdermann, doordat hij toen de *Frailea castanea* 10 tot 14 ribben toekeende en daarenboven de vruchten geelachtig-groen liet worden. Ten overvloede publiceerde hij daarbij dan ook nog een foto van *Frailea asterioides* met als onderschrift "*Frailea castanea*" en beschouwde *Frailea asterioides* als synoniem van *Frailea castanea*.

De literair volslagen onbegrijpelijke fout, die de verwarring over deze beide *Frailea*-soorten in belangrijke mate vergroot, wordt dan ook reeds in 1959 door Krainz in "Die Kakteen" I, XII, 1959 — beschrijving van *Frailea asterioides* (Verzameluitgave) — aan de kaak gesteld, doordat Krainz de these van Prof. Werdermann verdedigt en de beschrijving van C. Backeberg als onvolledig en synoniem met *Frailea asterioides* intrekt.

In 1974 neemt A. F. H. Buining eveneens de stelling van Krainz aan en sluit zijn uitgebreide nieuwe beschrijving van *Frailea asterioides* in "Succulenta", 7, 8, 1974 het bestaan van *Frailea castanea* uit. En wel nadat hij op zijn diverse reizen door Uruguay en Brazilië vergeefs naar de *Frailea castanea* had gezocht, scheen dus het oordeel over het voorkomen van de *Frailea castanea* bezegeld te zijn.

In 1972 nu zond de heer Hugo Schlosser mij drie *Frailea*'s toe uit het noorden van Uruguay, die bijna zwarte dorens hadden. Hij had deze *Frailea*'s tijdens een van zijn vele reizen door het noorden van Uruguay gevonden. Aangezien zij iets "nieuws" op het *Frailea*-gebied vormden, verzocht ik de heer H. Schlosser verdere reizen in het vindgebied van deze *Frailea* te maken. Maar tijdens drie latere reizen naar het op ca. 500 km van Montevideo liggende gebied, kon hij ze niet meer vinden. Bij zijn laatste reis in die streek deelde hij mij mede, dat het gebied intussen was afgebrand en dat er nu alleen nog gras groeide.

Aangezien het mij gelukte de drie geïmporteerde planten verder te kweken, noemde ik deze *Frailea*, in verband met hun uiterlijk, ***Frailea obscura*** nom. prov. (= Schl. Nr. 61), zodat nu enkele *Frailea*-liefhebbers deze plant onder die naam bezitten.

Tijdens mijn studiereis door Uruguay in de wintermaanden van 1976/77, welke reis ik speciaal aan de *Frailea* in Uruguay had gewijd, bezocht ik eveneens

"SUCCULENTA" is het verenigingsorgaan van de Nederlands-Belgische vereniging van liefhebbers van cactussen en andere vetplanten "Succulenta".

DAGELIJKS BESTUUR:

Voorzitter: S.K. BRAVENBOER, Kwartellaan 34, Vlaardingen.
 Vice-voorzitter: Ir. G.E.M. UIL, Cuperstraat 3, Bommel.
 Sekretaris: J. DE GAST, Graaf Gerhardstraat 10, Venlo, tel. 077 - 17535.
 2e sekretaresse: Mevr. A. BOENDER, Beneluxlaan 53, Beverwijk, tel. 02510 - 30746.
 Penningmeester: G. LINK, Memlingstraat 9, Amersfoort. Postrek. 680596 t.n.v. Succulenta te Amersfoort, resp. bankrek. 55.32.38.381 bij Algemene Bank Nederland [ABN] t.n.v. Succulenta te Amersfoort.
 Uitsluitend voor leden in België; rek. nr. 000-11.41.809-22 van de Belgische postgirodienst t.n.v. Succulenta te Amersfoort.
 2e penningmeester: J. ORLEMANS, Heemskerkerweg 288, Beverwijk, tel. 02510 - 38625.
 Algemeen bestuurslid: J.H. VOSTERMANS, Schoolweg 55, Venlo, tel. 077 - 18627.
 Het lidmaatschap kost voor leden in Nederland f 30,-, voor leden in België Bfrs. 450,- en voor leden in het overige buitenland f 35,-. Inschrijfgeld voor nieuwe leden f 5,-, in België Bfrs. 75,-.

BELANGRIJKE ADRESSEN:

Ledenadministratie, propagandafolders, aanmeldingskaarten voor het lidmaatschap en nummers van "Succulenta" van de lopende jaargang: P. DEKKER, St. Pieterstraat 27, Middelburg.
 Bibliotheek: J. MAGNIN, Oolevaarstraat 13, Strijen. Katalogus f 1,50.
 Clichéfonds: G.J.M. LINSSEN, Jacob Catsstraat 61, Venlo.
 Diatheek: H.M.S. MEVISSSEN, Dinantstraat 13, Breda, tel. 076 - 875076.
 Oude nummers van "Succulenta" tot en met december '76: H.B. HOOGHIEMSTRA, Reyerdijk 115, Rotterdam 26.
 Redakteur: J.H. DEFESCHE, Kruislandseweg 20, Wouw, tel. 01658 - 1692.
 W.n.d. redakteur: Th. NEUTELINGS, Welssenbruchstraat 92, Roosendaal, tel. 01650 - 36081.
 Ruilen Zonder Huilen: H. LEUSINK, Griftweg 15, De Klomp - post Ede, tel. 08387 - 1794.
 Succulentarium: aanmelden voor bezoek bij dhr. W. Ruysch, tel. 08370-19123 toestel 87, of I.V.T., t.a.v. dhr. W. Ruysch, Mansholtlaan 15, Wageningen.
 Vragenrubriek: Cactussen en algemeen: dhr. UIL, Vetplanten:: dhr. BRAVENBOER.

DRINGEND VERZOEK: Wilt u bij al uw correspondentie een postzegel voor antwoord insluiten? In verband met de hoge portokosten is het niet langer verantwoord, brieven te beantwoorden wanneer geen postzegel is bijgevoegd.

Voor een vlotte afhandeling gelieve u STEEDS UW LIDNUMMER te VERMELDEN. .

SLUITINGSDATA:

Kopij voor het juni nummer moet uiterlijk 1 mei bij de redactie zijn.
 Mededelingen voor verenigingsnieuws uiterlijk 15 mei bij het sekretariaat, afdelingen gelieven hun mededelingen te zenden aan Mevr. A. Boender, Beneluxlaan 53, Beverwijk.
 Advertentie opgaven uiterlijk 20 april bij J. DE GAST, Graaf Gerhardstraat 10, Venlo.

BESTUURSMEDEDELINGEN.

De verschijningsdatum van 'Succulenta'. Tot onze grote spijt is ons maandblad drie achtereenvolgende maanden te laat bij u bezorgd.

Velen hebben ons geschreven of opgebeld. Sommige leden hoorden onze verontschuldigingen begrijpend aan, anderen waren boos. Maar uit alle reacties bleek hoezeer 'Succulenta' een wezenlijk onderdeel is van de liefhebberij, dat er reikhalzend naar wordt uitgezien.

Des te erger was daarom de gang van zaken in de afgelopen maanden. Wij willen ons niet uitputten in op zichzelf juiste verontschuldigingen. Het bestuur is voor de gang van zaken verantwoordelijk. Het neemt deze verantwoording op zich en heeft maatregelen getroffen om herhaling te voorkomen.

Vanaf nu valt 'Succulenta' op tijd bij u in de bus.

J. de Gast

Contactweekeind 'Succulenta' op 26-27-28 mei 1978.

Hebt U zich reeds aangemeld voor deelname aan het Contactweekeind in Valkenswaard? Het is nog niet te laat. Tot 22 april is het mogelijk. Zie voor alle gegevens Verenigingsnieuws van februari 1978.

Tot ziens in Valkenswaard.

A. Boender-van der Molen

AFDELINGSNIEUWS

Agenda Afd. Zwolle.

- 20 april - De heer de Looze uit Rotterdam met een lezing over Phyllocactussen verlucht met dia's.
25 mei - De heer van Gelder uit Ruurlo.
22 juni - Kasbezoek bij de heer Wezenberg in IJsselmuiden.

secr. J. Bijsterbosch-Buitenkamp
Langestag 32, Heerde.

AGENDA

Mededelingen voor deze rubriek moeten uiterlijk de 20ste van de maand bij Mevr. A. Boender zijn.

Vergaderingen:

Algemene Vergadering - 6 mei 1978 Velsen Z., Beeckestijn.

Bijeenkomsten:

Contactweekeind-
Succulenta - 26, 27 en 28 mei 1978, Harba Loriva in Valkenswaard.
3 landen Konferentie - 23 en 24 september 1978 Houthalen.

Ruilbeurzen:

Gouda - zaterdag 20 mei 1978, Zaal Kunstmin, Boelekade 67, Gouda.
Noord-Holland - zaterdag 10 juni 1978, Bram Broerse, Zaandam.
Zutphen - zaterdag 26 augustus 1978, ruilbeurs voor het Oosten.
Groningen: - zaterdag 16 september 1978, ruilbeurs voor het Noorden.
Sprookjeshof, Zuid-Laren.
Rijn en Delfland - zaterdag 30 september 1978 "Huize Tavente Deo," Loevesteinlaan 355,
Den Haag.
Nrd. Limburg - nazomer
West Brabant - Ruilbeurs in Roosendaal, nazomer

Zaterdag 3 juni 1978 van 9.00 tot 16.00 uur OPEN HUIS bij cactuskweker A.T. Willemsen, Steltsestraat 19a, Lent.

Voor cactusgrond nr. 8 kunt u tot 12 uur terecht bij het Coöperatieve Tuinbouw Centrum gelegen achter Restaurant "Het Witte Huis".

AGENDA VAN DE ALGEMENE VERGADERING.

Aanvang 14.00 uur.

- 1 Opening door de voorzitter.
- 2 Notulen van de Algemene Vergadering van 16 mei 1977.
- 3 Mededelingen en ingekomen stukken.
- 4 Verslag van de sekretaris over 1977.
- 5 Rekening en verantwoording van de algemeen penningmeester over 1977 en verslag van de kaskontrolekommissie. Begroting 1978.
- 6 Kontributie 1979.
- 7 Benoeming kaskontrolekommissie 1978.
- 8 Verslagen van de redactie van het maandblad de ledenadministratie en de Succulentinstellingen: bibliotheek, clichéfonds, diatheek, ruilen zonder huilen en Succulentarium.
- 9 Benoeming sekretaris en hoofdbestuursleden.
- 10 Lopende activiteiten:
 - Buiningfonds
 - nieuwe statuten en huishoudelijk reglement
 - contactweekeind "Succulenta" op 26, 27 en 28 mei a.s.
- 11 Plaats volgende Algemene Vergadering
- 12 Rondvraag en sluiting.

Toelichting bij punt:

- 2 De notulen zijn te vinden op blz. 254 van jaargang 1977. (oktobernummer).
- 4 Vooraf zullen 2 exemplaren van het verslag worden verzonden aan de afdelingssekreтарissen. Het verslag is tevens afgedrukt in dit Verenigingsnieuws.
- 5 Zowel rekening en verantwoording over 1977 als Begroting 1978 vindt u in dit Verenigingsnieuws.
- 8 De verslagen van bibliotheek en ledenadministratie zijn in dit maandblad afgedrukt.
- 9 Het hoofdbestuur stelt mevr. A. Boender kandidaat voor de functie van sekretaris. Een andere kandidaat is niet bij het sekretariaat aange meld.
Zie voor de aftredende hoofdbestuursleden Verenigingsnieuws in het januarinummer van het maandblad.
- 11 Afdeling Noord Limburg heeft verzocht de Algemene Vergadering in 1979 te mogen organiseren.

ONTVANGST VAN DE LEDEN OP DE ALGEMENE VERGADERING.

Zoals in Verenigingsnieuws van februari 1978 is vermeld, is afdeling Kennemerland onze gastvrouw. Zij staat van 's morgens 9 uur af klaar om u te ontvangen.

U kunt Landgoed Beeckestijn bereiken op de volgende manieren:

Per trein - van het station Haarlem en het station Beverwijk vertrekt ieder half uur een bus (lijn 77) vise versa, u moet uitstappen bij de halte De Hofgeest, dit is 3 min. lopen naar Beeckestijn.

Per auto - komend van Alkmaar neemt u, vlak na de tunnel, de afslag naar IJmuiden p.m. 100 mtr. na de bocht ziet u aan de linkerkant het landgoed Beeckestijn, komend van Amsterdam, Den Haag en Utrecht neemt u de afslag naar IJmuiden, op de weg naar IJmuiden komt snel de afslag naar Haarlem, na p.m. 500 mtr. ziet u aan de rechterkant het landgoed Beeckestijn.

Goede reis en tot 6 mei.

Het bestuur afd. Kennemerland.

JAARVERSLAG 1977.

Hoewel het jaarverslag 1977 geen spektakulaire gebeurtenissen kan vermelden is er hard gewerkt, niet alleen door bestuurders en andere funktionarissen, waarvan de namen u maandelijks onder de ogen komen maar ook door leden, die hun werk in alle stilte verrichten.

Om alle problemen de baas te worden heeft het Dagelijks Bestuur dit jaar acht vergaderingen belegd. Belangrijke tijdsverslinder is het nieuwe verenigingsrecht, dat ons dwingt Statuten en Huishoudelijk Reglement op korte termijn te herzien.

Voor een aantal werkzaamheden zijn nieuwe regelingen getroffen. Zo heeft de tweede penningmeester een aparte girorekening geopend voor goederen die in depot gehouden worden terwijl het algemeen bestuurslid de verzending van de goederen verzorgt.

Voor de Belgische leden is een girorekening in België geopend.

Eind 1977 zijn maatregelen getroffen om per 1 januari 1978 over te gaan op een mechanische leden- en kontributie-administratie, die de penningmeester en de ledenadministrateur wat meer armslag moeten geven. Met een ledenaantal van 3950 per eind december 1977 is het een dwingende noodzaak - ook ten aanzien van eventuele brandschade - een dergelijke ingreep toe te passen. Bovendien zal het nu mogelijk worden meerdere ingangen in het ledenbestand te krijgen.

In september 1977 verscheen een nieuwe sprekerslijst.

In juni 1977 heeft een redaktiewisseling plaatsgevonden. Hoofdredakteur werd de heer J.H. Defesche.

Door de advertenties naar de binnenpagina's - verenigingsnieuws - te verplaatsen is het aantal redactionele pagina's van het maandblad met ruim twee per maand verhoogd zonder dat dit veel ekstra kosten met zich mee bracht.

Over de oprichting van het Buiningfonds is overleg op gang gekomen. Als eerste uitgave zou hier het boek "Discocactussen" - waarvan wijlen de heer A.F.H. Buining het vrijwel complete manuskript heeft nagelaten - bijzonder op zijn plaats zijn. Door de heren A.J. Brederoo (Amsterdam) en J. Theunissen (Oud Gastel) wordt hard gewerkt aan de tekeningen en nieuwbeschrijvingen.

Na een oproep in "Succulenta" mee te werken aan de herziening van het boekje WAT BETEKENT DIE NAAM van L.C. Korevaar zijn voldoende reacties gekomen om het werk goed aan te pakken. Op 22 januari 1977 kwamen zes leden - mej. M. Peters (Horst), en de heren D. Dreumer (Hengelo), A.B. Pullen (Nieuwleusen), D.J. Smeenk (Zaltbommel), J. Theunissen (Oud-Gastel) en P. v.d. Waal - bijeen voor een taakverdeling. Helaas was wijlen de heer J.A. Janse niet meer in de gelegenheid zijn bijdrage - betrekking hebbend op de persoonsnamen - te voltooien. Zijn werk zal afgemaakt worden door de heer J. van Keppel (Wassenaar).

Met Drukkerij Steinhardt, de uitgever van de Duitse Kakteenkalender, kon een goede afspraak gemaakt worden de kalender ook voor de Nederlandstalige liefhebbers te drukken en te verzenden, waardoor voor onze leden een gunstige prijs bedongen kon worden. De vertaling van de tekst werd verzorgd door de heer J. Vrenken (Volkel).

In november 1977 overleed de heer O.C. van Soldt, oprichter van Ruilen zonder Huilen. Hoewel hij reeds vroeg in het voorjaar verzocht had uit te zien naar een plaatsvervanger heeft hij niet meer mogen beleven, dat hij zijn werk zelf aan zijn opvolger kon overdragen. Zijn taak zal overgenomen worden door een driemanschap uit Ede-Wageningen, de heren H. Koningsveld, H. Leusink en W.R. Luyks.

De Drie-Landen-Konferentie werd als Succulenta-instelling erkend. De commissie, bestaande uit de heren P. van Cruchten, F. van Leeuwen en P. Maessen blijft in functie.

In 1977 werd de eerste afdeling van Succulenta in België opgericht: de afdeling Brabant-België. Met de nieuwe afdelingen Leiden en Haarlem telde Succulenta eind 1977 32 afdelingen.

Mevr. A. Boender verzorgde ook dit jaar een ekskursie voor verspreid wonende leden.

VERSLAG LEDENADMINISTRATIE OVER 1977.

In het verslag over 1976 werden U de gegevens verstrekt naar de toestand op 1 mei 1977. Het aantal leden bedroeg toen in totaal 3.820, terwijl dit op 1 maart 1978 een aantal van 3.950 aangaf, verdeeld als volgt:

Leden, aangesloten bij een afdeling	1.718
Leden, niet aangesloten bij een afdeling	1.846
Leden, woonachtig in België	221
Overige buitenlandse leden	165
	<hr/>
Totaal	3.950
	== =

De toename van het aantal leden lijkt op het eerste gezicht niet erg groot. Toch krijgen we hier een wat vertekend beeld te zien, daar in de meeste maanden toch nog een 60 tot 80 nieuwe leden tot onze vereniging toetraden.

Het aantal dat gedurende deze verslagperiode "Succulenta" om allerlei redenen vaarwel zei is enorm groot, hier wreekt zich kennelijk het modeverschijnsel „cactus", waar we de laatste jaren met werden geconfronteerd, en schuld was aan de enorme groei van het ledenaantal.

Een groei die overigens op een zwakke basis berustte, en ons leden opleverde die na een eerste kennismaking, na het al dan niet betalen van het lidmaatschap, al moesten worden afgeschreven.

In totaal werden 506 leden afgevoerd, als volgt te verdelen:

Op verzoek afgeschreven verspreid wonende leden	222
Idem leden van een afdeling	92
Idem leden uit België	13
Idem overige buitenlandse leden	9
	<hr/>
Totaal	336

Afgeschreven wegens wanbetaling:

verspreid wonende leden	85
Leden van een afdeling	46
Leden, woonachtig in België	33
Overige buitenlandse leden	6
	<hr/>
Totaal	170
	506

Werkelijk een ontstellend aantal, wat neerkomt op $\pm 12\frac{1}{2}\%$. Of dit normaal is weet ik niet, het lijkt mij van niet; hopelijk is dit van tijdelijke aard en gaan we terug naar meer normale verhoudingen.

Dit jaar stond de ledenadministratie in het teken van de overgang naar een mechanische administratie.

Deze werd na voorafgaande besprekingen in december j.l. uitgevoerd door het I.A.N. te Venlo, nadat de kartotheek met ± 400 kaarten eerst moest worden voorzien van de (oude) postcode, een afdelingscode en een lidcode. Een enorm werk waar vele vrije kerstdagen mee heen gingen. Het lidnummer werd door het I.A.N. ingebracht en moest dus later nogmaals op de ledenkaarten worden geboekt.

Nu rest enkel nog de nieuwe postcode die in de loop van dit jaar zal worden ingebracht, en eveneens op de kaarten zal moeten worden verwerkt.

Overigens biedt het nieuwe systeem ook veel voordelen, en wel in de vorm van extra ledenlijsten, gerangschikt volgens alfabet, volgens lidnummer en volgens afdelingen, zodat het terugvinden van een der leden geen enkel probleem meer op kan leveren.

BALANS PER

BEZITTINGEN

1977

1976

Postgiro	f 3.138,61	f 5.854,01
Alg. Bank Nederland	f 4.000,90	f 2.533,09
Kas	f 53,21	f 135,39
Efeecten (nominaal)	f 9.000,00	f 10.000,00
Bibliotheek	f p.m.	f p.m.
Voorraad Banden, enz.	f 8.294,40	f 11.395,95
Deposito	f 30.303,48	f 45.000,00
Nog te ontvangen contributies	f 250,00	f 500,00
Nog te ontvangen advertenties	f 10.124,56	f 5.535,80
Nog te ontvangen intrest	f 2.100,00	f --,--
Nog te vorderen van Clichéfonds	f 5.273,48	f 3.724,59
Nog te ontvangen wegens verkoop	f 2.641,98	f --,--
Voorschotten	f 250,00	f 350,00
Diversen	f 476,89	f --,--
	f 75.907,51	f 85.028,83
	=====	=====

BATEN

Contributie lopend jaar	f 98.038,57	f 88.282,11
Contributie oude jaren	f 768,75	f 662,50
Verkoop en inschrijfgeld	f 5.430,78	f 2.595,55
Advertenties	f 7.629,66	f 5.389,14
Clichéfonds	f 15.273,48	f 12.827,37
Intrest	f 4.423,90	f 4.108,21

f 131.565,14	f 113.864,88
=====	=====

BEGROTING

BATEN

Contributie	f 114.000,00
Verkoop en inschrijfgeld	f 5.000,00
Advertenties	f 7.000,00
Clichéfonds	f 15.000,00
Intrest	f 4.000,00

f 145.000,00
=====

31 DECEMBER

SCHULDEN	1977	1976
Vooruitontvangen contributie	f 1.074,26	f 1.219,35
Reserve koersverschillen	f 765,50	f 768,00
Nog te betalen vergoeding sprekers	f --,--	f 100,00
Nog te betalen voor het tijdschrift	f 12.314,10	f 25.104,20
Nog te betalen porti	f 982,93	f 363,25
Nog te betalen bibliotheekkosten	f 51,95	f 74,30
Nog te betalen vergaderkosten	f 558,30	f 852,30
Nog te betalen diatheekkosten	f --,--	f 62,30
Nog te betalen drukwerk	f 7,65	f 83,90
Nog te betalen kalenders	f --,--	f 2.690,66
Nog te betalen diversen	f 50,00	f 286,33
Reserve bibliotheek onderhoud	f 723,50	f 756,00
Reserve bibliotheek aanschaf	f 968,84	f 815,68
Kapitaal	f 58.410,48	f 51.852,56
	<u>f 75.907,51</u>	<u>f 85.028,83</u>
	=====	=====

LASTEN

Exploitatie tijdschrift	f 111.283,22	f 81.972,56
Bibliotheekkosten	f 614,47	f 492,02
Bibliotheek aanschaf	f 400,00	f 400,00
Porti en bankkosten	f 6.808,21	f 3.199,38
Drukwerk en materiaal	f 1.203,25	f 1.012,19
Vergaderingen en reiskosten	f 2.422,19	f 2.100,90
Vergoeding sprekers	f 75,00	f 350,00
Propaganda en tentoonstellingen	f 2.016,45	f 75,00
Diatheek	f --,--	f 217,70
Diversen	f 184,43	f 1.133,53
Batig Saldo	f 6.557,92	f 22.974,60
	<u>f 131.565,14</u>	<u>f 113.864,88</u>
	=====	=====

1978

LASTEN

Exploitatie tijdschrift	f 120.000,00
Bibliotheek	f 1.000,00
Porti en bankkosten	f 8.000,00
Drukwerk en materiaal	f 5.000,00
Vergaderingen en reiskosten	f 4.000,00
Propaganda en tentoonstellingen	f 3.000,00
Diatheek	f 300,00
Sprekersvergoeding	f 500,00
Onvoorzien	f 3.200,00
	<u>f 145.000,00</u>
	=====

Wel moest hierdoor een enorme hoeveelheid werk worden verzet, temeer daar bij de overname van het ledenbestand ook het I.A.N. wel eens een steekje liet vallen.

Wat het werk voor de ledenadministratie betreft, daar is weinig verandering in gekomen, het aantal aanvragen om inlichtingen, adreswijzigingen en andere zaken lopen gewoon door; mogelijk dat dit in de toekomst wanneer alles eenmaal goed loopt wat gaat verbeteren.

Wellicht zal het dan ook mogelijk zijn om ons maandblad tijdig uit te laten komen, wat me heel wat vervelende telefoontjes en brieven zou besparen, al zijn de vragen hieromtrent zeker terecht!

De tijd die ik echter aan deze nodeloze werkzaamheden moet besteden kan beter worden benut, het hoeft tenslotte geen dagtaak te worden, waar het overigens de laatste tijd wel op gaat lijken!

Graag nog even een verzoek aan alle leden: U zou het werk van de ledenadministratie al heel wat verlichten door tijdig Uw veranderde adressen door te geven en op Uw correspondentie duidelijk uw naam, adres en lidnummer te vermelden.

Tenslotte nog mijn dank aan allen die ertoe hebben bijgedragen dat het werk voortgang kon vinden, en dat zijn dan in de eerste plaats de afdelings secretariaten die voortreffelijk werk leveren, en waarmee de verhouding uitstekend is. In de tweede plaats diegenen in het dagelijks bestuur waarmee nauw samengewerkt moet worden, die nooit te beroerd zijn om mijn brievenbus te helpen vullen, maar waar ik toch nimmer tevergeefs een beroep op heb hoeven te doen.

P. Dekker
Ledenadministrateur

VERSLAG BIBLIOTHEEK SUCCULENTA OVER 1977.

Evenals vorige jaren, heeft 1977 een stijging te zien gegeven in de belangstelling voor de bibliotheek. Wel is deze stijging iets minder groot dan de voorgaande jaren.

Er zijn in totaal 170 pakjes met boeken en tijdschriften verstuurd aan 108 verschillende leden. Hieronder waren 73 leden, die voor de eerste keer gebruik maakten van de bibliotheek.

In 1976 werden er 140 pakjes verstuurd, zodat de stijging 21% bedraagt. Het totaal in 1977 uitgeleende aantal boeken en tijdschriften bedroeg 300. In 1977 zijn er drie nieuwe boeken in de bibliotheek opgenomen.

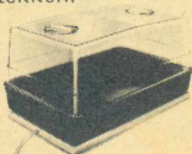
Een aanvulling op de uit 1975 daterende catalogus is in het december nummer van Succulenta gepubliceerd.

J.Ch.A. Magnin
Bibliothekaris

Gardenland Products

ZAAD/STEK-BAK

het juiste klimaat voor
het opkweken van zaden
en stekken.



elektrisch v.a. f 75,-
op olie v.a. f 90,-

HOBBY-KAS-VERWARMING

elektrisch, op olie of flessengas



elektrisch v.a. f 230,-

prijzen zijn incl. BTW en verzend-
kosten. Vraagt folder aan.

"natuurlijk" bij van der zalm

VAN DER ZALM NOORDWIJKERHOUT
Westeinde 52-Postbus 7

Telefoon 02523 - 2333, na kant.tijd 2203



VEMAKAS

De NAAM die garant staat voor een **kwaliteitskas!**

Wij leveren U: uit eigen fabriek standaard- en afwijkende maten kasjes.

Wij importeren:

Aluminium kasjes,

WHITE-HOUSE Hexa-Light kasjes,

HUMEX automatische broeikasinstallatie en bodemverwarme zaaibakken e.d.,

TROPEX schermmatten.

Vraag ook eens onze prijslijst aan voor materialen voor de „DOE HET ZELVERS”.

Op onze show-tuin staan 7 modellen kasjes welke in bedrijf zijn, opgesteld.

Wij zijn alle dagen geopend.

Ook zaterdags van 9 - 17 uur en donderdags tot 21 uur.

Voor schriftelijke of telefonische informatie:

VEMAKAS

Pletering 1-3, Postbus 6

OOSTWOUD (N-H) tel. 02291 - 1325.

CACTUSKWEKERIJ

GEBR. DE HERDT

Bolksedijk 3E (aan de weg
van Rijkevorsel naar Wortel)
B - 2310 Rijkevorsel - België
Tel. 031-146942

Regelmatig uitbreiding
van ons assortiment

GEOPEND:

's zaterdags van 9.00 tot 19.00 uur
en dinsdags van 13.00 tot 19.00 uur.

PLANTENHANDEL A. H. Abels.

Grootste gesorteerde zaak in Noord
Holland in cactussen en succulenten.
In- en verkoop.

Singel-Bloemmarkt t/o 494-496.
Amsterdam. Tel.: 020 - 227441.

Vernet
Cactuskweker

Poelseweg 1 — Putten
aan de weg Putten - Voorthuizen.

Tel.: 03419-612.

Daylite 'n kassucces

- * Bij aankoop van een Daylite kas gratis een maximum/minimum thermometer

kwaliteit:

stormsterk, roestvrij, onverwoestbaar hoogwaardig aluminium, een jaar lang gegarandeerde begeleiding, zorgvuldige levering via eigen expeditie

keuze:

voor iedere situatie een mogelijkheid: ruim 30 modellen en maten

kompleet:

alle denkbare accessoires uit voorraad leverbaar

documentatie:

Daylite heeft voor u de meest uitgebreide en overzichtelijke informatieve documentatie samengesteld

vraag:

bel of schrijf voor documentatie naar Daylite, of vraag uw dealer en ervaar de unieke service en begeleiding



Daylite International b.v.,
Amsterdamsestraatweg 29^e,
Industriepark, Naarden,
tel.: 02159-41316

Goudsche Cactusbeurs.

De Afd. Gouda en omstreken organiseert ten derde male een grote cactusbeurs. De beurs wordt gehouden op zaterdag 20 mei 1978 in het gebouw "Kunstmin" Boelekade 67, Gouda.

De zaal is geopend vanaf 12.00 uur voor het opstellen van planten; voor de bezoekers zal de beurs in vol bedrijf zijn van 13.00 tot 17.00 uur. In het gebouw bevinden zich diverse stands met materialen en documentatie, planten-exposities e.d., er bestaat gelegenheid planten te ruilen en eventueel te kopen. U komt toch ook (weer) dit jaar?

Ruilbeurs "Rijn en Delfland".

De Afd. Rijn en Delfland is van plan de ruilbeurs te houden op zaterdag 30 sept. 1978 in "Huize Tavenite Deo", Loevesteinlaan 355, Den Haag.

In de bedoeling ligt van 12.30 tot 14.00 uur de beurs uitsluitend te houden voor het ruilen van plantjes door de leden onderling, van 14.00 tot 17.00 is de beurs voor ieder die komen wil, open.

Eerste ruilbeurs van Noord-Holland.

De afdelingen Zaanstreek, Kennemerland, Haarlem en Amsterdam organiseren op zaterdag, 10 juni a.s. een succulentenbeurs.

Deze beurs zal worden gehouden in café rest. De Broersehoek, Pattrokstraat 20, Zaandam. (Vlakbij de rotonde van Zaandam). Komende vanuit de Coentunnel is de rotonde bereikbaar via de tweede afslag Zaandam, vanaf de andere kant is het de eerste afslag Zaandam. Aanvang van de beurs 12.30 uur waarna geruild kan worden tot 14.00 uur. Van 14.00- tot 17.00 uur bestaat de gelegenheid tot verkoop van planten tegen redelijke prijzen.

Om de commercie onder de duim te houden is door de voornoemde afdelingen besloten de maximale deelname p.p. op 100 planten te stellen.

Om het uur zal een verloting worden gehouden met als prijs een prachtige plant. Wij hopen er, met uw medewerking, een gezellige en nuttige middag van te maken.

Tot ziens op 10 juni in Zaandam.

Ruilbeurscommissie

TWEDE INTERNATIONAAL CONGRES.

voor Disco- en Melocactusliefhebbers te Leverkusen - Duitsland op 6 - 7 mei 1978.
Diavoordrachten - Discussies - Plantenruil en -verkoop. Meer inlichtingen bij H. van Heek, Bensbergerstraat 78, D-509 Leverkusen, Duitsland.

VRAAG EN AANBOD.

Opgaven voor deze rubriek moeten uiterlijk de 20ste van de maand bij de heer J. Orlemans zijn, onder vermelding van uw lidnummer.

Gevr.: Succulenta jaargang 1970 t/m 1975.
Aanbiedingen aan Ivar den Tonkelaar, Frans Halsstraat 120, Zaandam.

Wegens gezondheidsredenen prachtige cactussen TE KOOP tegen elk aannemelijk bod. Tevens boeken en tijdschriften. S. Voster, Marktstraat 9, Wormerveer. Tel.: 075-282509.

NIEUWE LEDEN

Naam, Adres en Woonplaats.

P.H. de Bruyn, Nigellestraat 87, Amsterdam-N.
J.A. Rozemeijer, Dorpsstraat 69, Wormer.
L. Overgaauw, H. Dunantstraat 173 (III), Purmerend.
Mevr. G.T. Lasschvitmulder, Oosteinde 53, Oosthuizen.
J.M. de Heer, Laan van Blois 97, Beverwijk.
Mevr. J. Spruit-Eckhard, Heemskerkerweg 252, Beverwijk.
Mevr. W. Bruin-Vink, Dorpsstraat 58, Modwoud.
M.L. de Vries, H. Albrechtstraat 1, Bovenkarspel.
Th. Toussaint, Gerbrandyalaan 16, Pynacker.
J.M. van Dijk, Jac. Catslaan 2, Woudenberg.
P. Deckers, M. van Cornbeelaan 28, Driebergen.
H. Veenman, Secretariestraat 44, Rotterdam.
P.A. Geerlofs, Wolphaertsbocht 6B, Rotterdam.
J.L. Hokke, Dr. Schaepmanstraat 66, Ridderkerk.
F. Vink, Biezelaar 1, Terheyden.
H.W. van Tongeren, Krekhorst 43, Ryen.
J.F.G. v.d. Beek, Karel Doormanlaan 5, Helmond.
De Heer Wijntjes, Donatusstraat 145, Nuth.
H.J. Gusting, Hendrikstraat 18, Brakel.
B. Weppelink, Binnendyk 63, Apeldoorn.
Hans van Vierssen, Vossendijk 31, Nijmegen.
T. Koopman, Dr. Schaapmanlaan 51, Zwolle.
F. Mulder, Nijverheidsweg 9, Zuidwolde.
Mevr. J. Stokvis-Sattler, Violenstraat 17, Beilen.
Peter van Haverbeke, Kortryksestraat 5, Oostkamp, België.
Luc Winters, Beverbeek 16, Hamont, België.
Willy van Impe, Merestraat 5, Erpe-Mere, België.
Luc Simoon, Ekenakker 3, Aalter, België.
Gerhard Kohres, Bahnstrasse 101, Erzhauseh/Darmstadt. B.R.D.
Stefan Hundt, Floetnerweg 12, Muenchen-71. B.R.D.
H. Koster, PO Box 10024, Nakuru (Kenya).

CACTUSSEN EN ANDERE SUCCULENTEN sinds 1915

F. JANSEN

Leyweg 19 Den Haag-Zuid.

Verkoop 's maandags en 's zaterdags van 9 tot 16 uur. Voor de overige werkdagen gelieve zekerheidshalve even te telefoneren, zo mogelijk na 18 uur, 070-253483. Soortenlijst is niet beschikbaar.

KARLHEINZ UHLIG - KAKTEEN 7053 KERNEN I.R. KRS Waiblingen W. Duitsland Lilienstr. 5.

Ferocactus latispinus 16 - 25, Roseocactus fissuratus 10 - 20, id. kotschoubeyanus 6 - 15, Mamm. egragia 6 - 8, id. hahniana 12, id. sp.n. 066 3 - 4, id. paradensis 9 - 14, Aloe stylosa, Crassula tares, Haworthia subfasciata, Stapelia cristata, Tavaresia grandiflora 3 - 10. Prijzen in DM.

TUINCENTRUM "ARIZONA"

Gespecialiseerd in cactussen en vetplanten
Grote collectie met veel aparte soorten.

Concurrerende prijzen. **Aalsmeerderweg 93, naast Peugeot-garage**
Aalsmeer — Tel. 02977 - 26133

Succulententuin **H. VAN DONKELAAR**

Laantje 1a - Werkendam. Tel. 01835 - 1430.

De sortiments- en zaadlijst nr. 15 met de aanvullingen blijft ook in 1978 gehandhaafd en wordt u toegezonden na storting van f 3,50 op girorekening 1509830. Alleen de zaadprijzen zijn veranderd. Deze lijsten bevatten zeer vele soorten, zowel cactussen als andere succulenten. Regelmatig nieuwe en zeldzame planten. 's Zaterdag na 3 uur en 's zondags gesloten.

CACTUSSEN - SUCCULENTEN

A. N. BULTHUIS EN CO.

Cothen - Groenewoudseweg 14
Postbus 12 - Tel. 03436-1267

Sortimentslijst wordt na storting van f 1,- toegezonden. Girorekening 124223.

's Zondags gesloten

J. HOVENS

CACTUSKWEKERIJ

MARKT 10-LOTTUM

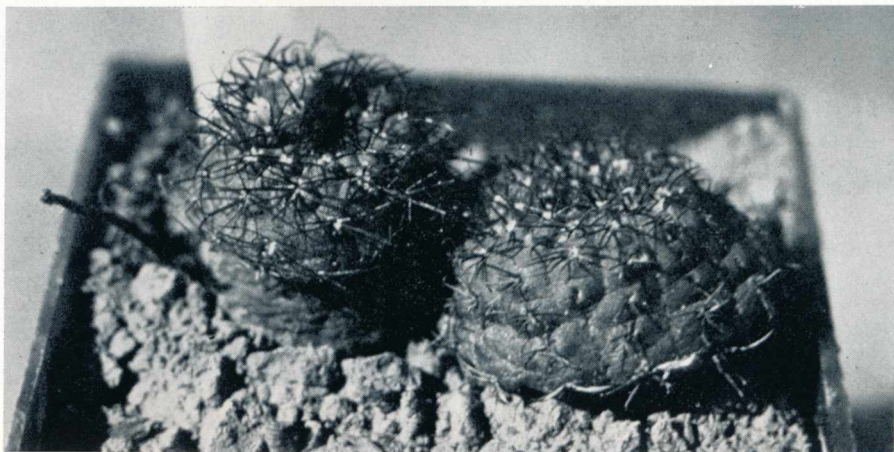
(12 km ten noorden van Venlo)

verkoop: zaterdag van 9 tot 16 uur
op andere dagen alleen na tel. afspraak
Tel. 04763-1693

de oude groeiplaatsen van de *Frailea obscura* nom. prov. = Schl. 61 en had daar evenmin succes.

Toch zocht ik met mijn vrienden het gehele gebied van Marsoller tot Artigas zeer intensief af naar *Frailea*'s en zo gelukte het ons *Frailea*'s te vinden, die aan de *Frailea* Schl. 61 verwant bleken. Een van de meest verrassende resultaten was echter het vinden van de *Frailea asterioides* en een *Frailea* species variëteit van Schl. 61 op dezelfde groeiplaats!

Dit resultaat bracht mij ertoe, nogmaals alle beschikbare literatuur over de *Frailea castanea* (Backeberg & Knuth) te onderzoeken. Dit onderzoek toonde mij dan ook zeer snel aan, dat de *Frailea* Schl. Nr. 61 precies die botanische kenmerken bezit, die in de eerste beschrijving van C. Backeberg & Knuth voor de *Frailea castanea* golden.



Frailea castanea.

Foto's v.d. schrijver.

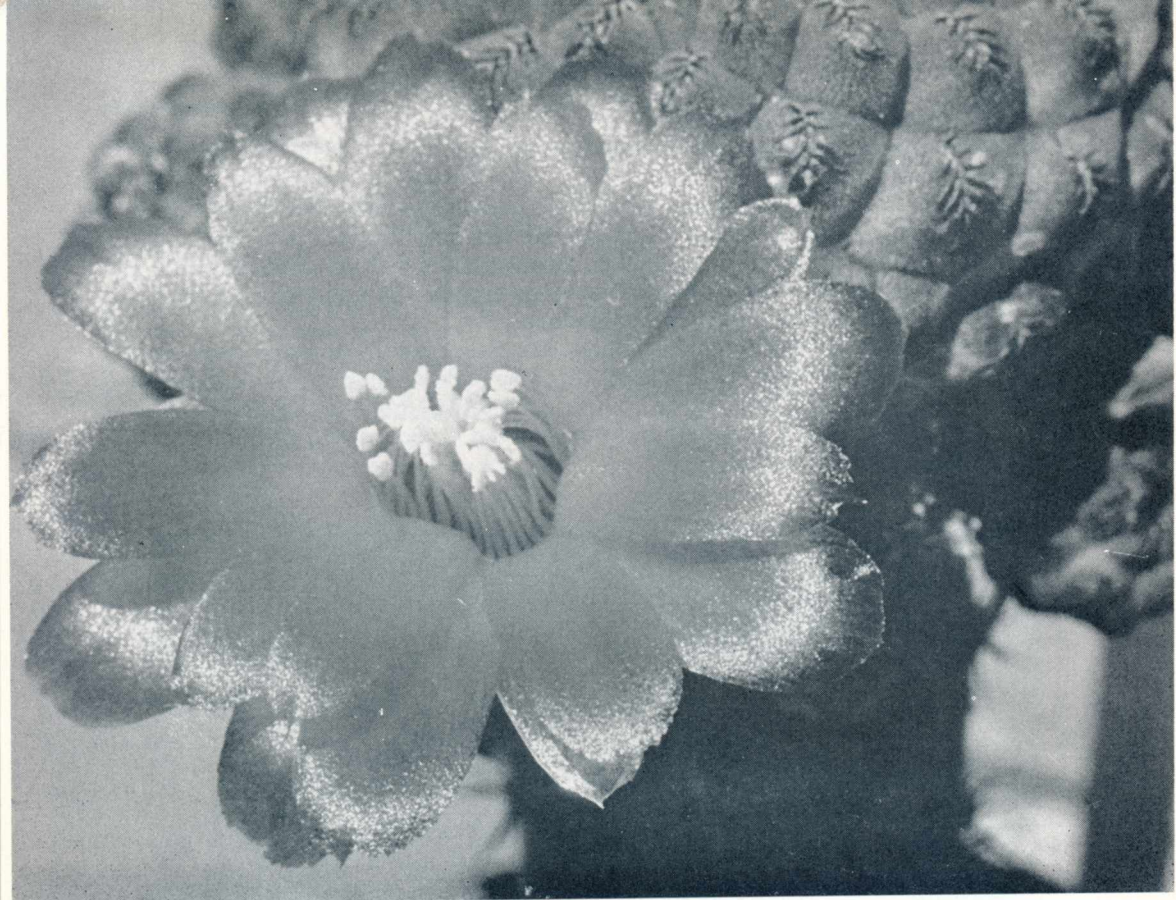
De reeds door C. Backeberg & Knuth gegeven aanduidingen over de *Frailea castanea* zoals vruchten gekleurd: rufus = rossig bruinrood en borstelharen: obscurus = donker, werden nog onderstreept door het vinden van een variëteit die geheel van rossige dorsen was voorzien.

Het lijkt derhalve geen twijfel, dat de door H. Schlosser in 1972 gevonden *Frailea* Schl. Nr. 61 en die door mij werd aangeduid als *Frailea obscura* nom. prov., identiek is met de door de heer Mueller-Melchers in 1935 gevonden *Frailea castanea*.

Nu de naam *Frailea castanea* derhalve toch terecht aan de vondst van Mueller-Melchers werd gegeven, trek ik mijn voorlopige naam *Frailea obscura* nom. prov. = Schl. 61 terug en zal binnenkort een nieuwe beschrijving van de *Frailea castanea* laten volgen.

Hiermede zou een nu reeds 40 jaar bestaande strijd in de cactuswereld ten einde kunnen zijn. We komen thans tot een eindoordeel: beide *Frailea*soorten bestaan, zowel de *Frailea asterioides* als de *Frailea castanea*. Beide *Frailea*'s zijn bijzonder fraai en de *Frailea castanea* zal in liefhebberskringen als een mooie aanwinst beschouwd worden.

In vergelijking tot het vindgebied van de *Frailea asterioides* is het gebied van de zeer zeldzame *Frailea castanea* zeer klein zodat deze laatste wel altijd tot de zeldzame soorten zal blijven behoren.



ONGEREGELD ▲

Teksten en foto's Th. Neutelings.

Sulcorebutia rauschii Frank

Sulco's heb ik altijd interessante cactussen gevonden, juist omdat zij met zulke prachtige bloemen bloeien. Toch heb ik er (nog) weinig in mijn verzameling. Wil men Sulcorebutia's in bloei krijgen, dan zal dit gemakkelijker geschieden als men deze geënt kweekt.

Omdat ik begrepen had dat de bloemkleur van dit exemplaar zo bijzonder fraai moest zijn, had ik deze aangeschaft. En spijt heb ik er niet van gehad. De bloembladen hebben inderdaad een schitterende, diepe magentatint. En daarmee contrasteren de gele helmknoppen en de witte stempellobben sterk. De lengte en doorsnede van de bloem bedraagt ca. 30 mm.

Het plantelichaam zelf is grijsgroen, donkergroen dan wel violetkleurig. Geent spruit het vrij spoedig met vele zijspruiten. En deze nu vormen al worteltjes als zij nog aan het moederlichaam vastzitten. Toch kan ik niet zeggen dat van zo'n zijspruit na het oppotten de worteltjes snel uitgroeien.

Dit Boliviaantje is, net als alle Sulco's, erg zonninnend. Wil men de bloemknoppen tot volledige opening krijgen, dan dient u beslist de meest zonnige plek in uw kweekruimte voor hen te reserveren.

Dolichothele longimamma (DC.) Br. et R.

Deze cactusplant, die zich onder meer kenmerkt door de wel zeer lange (3-5 cm), glinsterende tepels (longimamma = lange tepel), heb ik al jaren in mijn bezit. Aanvankelijk was hij niet zo eenvoudig in cultuur als ik, uit de literatuur begrepen, veronderstellen mocht. Binnen enige weken na aanschaf zat hij al aardig onder de rode spint, iets wat ik destijds als aanvangend liefhebber beslist niet in de gaten had. Bijgevolg stond de groei stil en de prachtig groene tuberkels werden hoe langer hoe bruiner en meer misvormd.

Met behulp van een insecticide werd na ontdekking aan die ongewenste parasietjes een einde gemaakt. En spoedig kwam de groei er in. De bloei bleef helaas nog achterwege. Totdat ik bij een collega een exemplaar zag dat "stijf" stond van de schitterende, grote gele bloemen. Zijn longimamma stond hoog op een warme, uiterst zonnige plek in diens kas. Hoewel menig boek ons weet te vermelden dat deze plant wat beschaduwd behoort te staan!

En waarlijk, z'n zonnige standplaats deed wonderen: een vrij groot aantal knoppen vormden zich en de meeste ervan bereikten het bloeistadium. De bloemen worden ca. 60 mm lang en breed; de binnenzijde is helder geel. Op de groene, dikke stijl staan 8 groengelige stempellobben. De witte meeldraden houden de stamper op een merkwaardige wijze in een soort van wurggreep.

Z.O.Z.

maar wel GOED



De gele helmknoppen zijn daardoor op een grappige wijze gerangschikt. Overigens is deze, uit de staat Hidalgo (Mexico) afkomstige Dolichothele, een taai exemplaar dat qua onderhoud niet al te veel pretenties heeft. Bij het ouder worden spuit hij gemakkelijk, zodat op de duur een heel kussen gaat ontstaan. Omdat hij lange, brede hoofdwortels kent, is een diepere pot gewenst. Mijn ervaring is dat overwintering bij 5-8° C geen probleem biedt, mits natuurlijk de potgrond droog gehouden wordt.

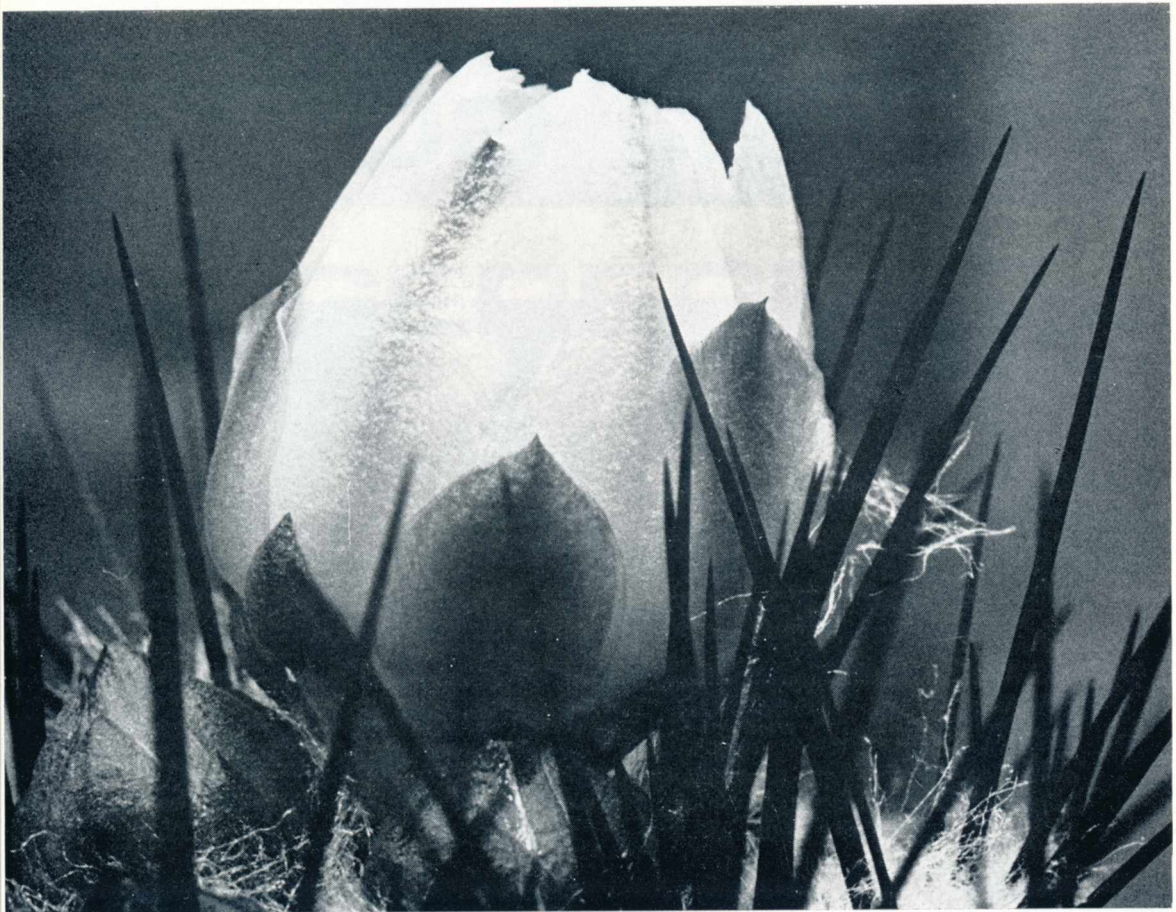
Th. Neutelings, Weissenbruchstraat 92, 4703 JX Roosendaal.

Reacties van lezers

F. J. VANDENBROECK

BEDENKING BIJ DE BOEKBESPREKING DOOR J. CH. A. MAGNIN VAN HET BOEK "KLEURIGE CACTUSSEN IN HUN NATUURLIJKE OMGEVING" DOOR E. EN B. LAMB. (SUCCULENTA NR. 12 VAN DECEMBER 1977).

Bij de lezing van bovenvermelde boekbespreking kwam bij mij het gevoel op dat het betreffende boek eigenlijk onrecht werd aangedaan. Mijns inziens werd



Copiapoia species.



Neochilenia hankeana.

Foto's Th. Neutelings.

hier voorbijgegaan aan de werkelijke verdienste van het boek.

Zoals de auteurs het trouwens in hun voorwoord stellen, vult hun boek door zijn speciale aard en opvatting enigszins een leemte in de bestaande literatuur aangaande de cacteeën. De laatste jaren verschijnen inderdaad steeds meer boeken over cactussen die echter nagenoeg allemaal ongeveer hetzelfde stramen vertonen: gewoonlijk bieden ze een beknopte beschrijving van de geslachten met een aantal soorten naast algemene cultuurwijzigingen.

Dit boek echter geeft ons het beknopte verslag en een aantal nauwkeurig aangegeven tochten door de droogtegebieden van het zuidwesten van de V.S. met een ecologische*) beschrijving van de plantenwereld, met nadruk natuurlijk op de cactusvegetatie. Bij de lectuur van dit werkje beseft men nog maar eens hoe weinig wij in feite van de natuurlijke leefomstandigheden van onze planten afweten en hoe onnatuurlijk en vreemd onze cultuur in het grijze vochtige West-Europa in vergelijking daarmee is.

De auteurs geven blijk van een grote kennis van en inzicht in het ecosysteem**) van de plantenwereld van die streken en spreken herhaaldelijk hun bezorgdheid uit over het voortbestaan van bepaalde soorten, dit gezien het eigen levensritme van de planten (naar onze maatstaven zeer trage groei) en de heersende verzamelwoede (probleem van de importen). Ook de kleuren-

opnamen getuigen van inzicht. Men treft in het boek niet alleen close-up foto's van planten aan (zoals in de meeste handboeken) maar tevens landschapsfoto's van elke bezochte streek zodat de lezer zich een min of meer duidelijk beeld kan vormen van de leefwereld der beschreven planten.

En dit is dé grote verdienste van dit boek. Is het niet meestal zo dat, wanneer we een bepaalde cactussoort in handen krijgen en we willen iets meer te weten komen over de plaats van herkomst van die plant, we ons moeten tevredenstellen met de naam van het land, eventueel de streek en als het goed gaat het aantal meter boven het zeeniveau van de groeiplaats. Naar de aard van het landschap of het ecosysteem waarin de soort zich ontwikkelde, is het vergeefs zoeken.

Al bij al is dit een boek zoals er meer zouden moeten samengesteld worden. Dit boek handelt nu weliswaar over een der meest toegankelijke en bekende cactusgebieden. Het zou natuurlijk nog veel intrigerender en interessanter zijn een gelijkwaardig werk te schrijven over minder bekende gebieden of gebieden met een extreem klimaat in Zuid-Amerika zoals bv. de groeigebieden der Copiapoa's en Neochilenia's, om maar wat te noemen, als het maar ecologisch aangepakt wordt.

Van Akenstraat 66, B-1850 Grimbergen - België.

*) **Ecologie** (of **oecologie**) is de leer van de betrekkingen tussen dieren en planten en de omgeving waarin deze leven.

) **Ecosysteem is het geheel van de planten- en dierengemeenschappen in een gebied, beschouwd in hun wisselwerking met de milieufactoren.

Nevelen, enkele achtergronden

J. MIERAS

"Vroeg in de ochtend nevelen . . . stellen vele vetplanten, waaronder een aantal cactussen van het woestijndauw-type op hoge prijs", schreef Cor v.d. Wouw in zijn "Voor beginners (?)". ') Hoe waar dit voor bepaalde planten ook zijn mag, het gaat echt niet voor alle planten op.

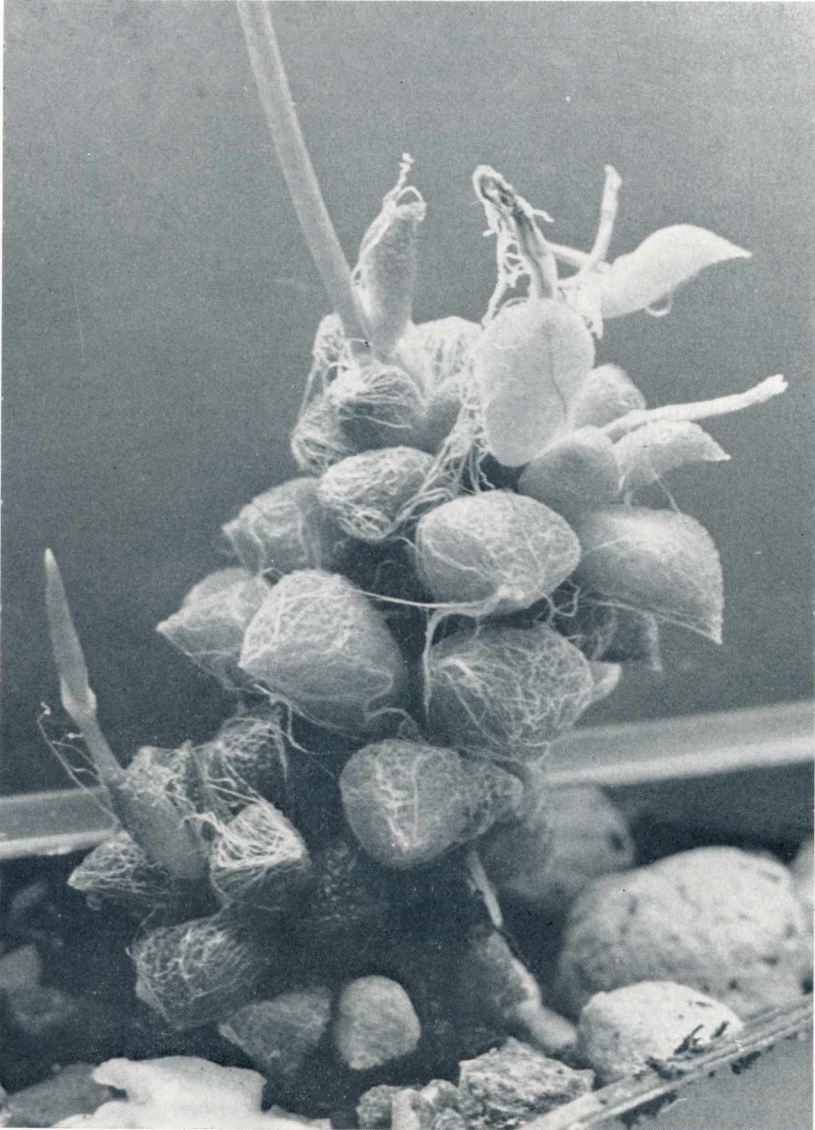
Het nevelen is een van de vele imitaties van de natuurlijke omstandigheden, waaronder onze planten groeien, die wij, al dan niet noodgedwongen, toe moeten passen om onze planten nog enigszins te laten lijken op hun soortgenoten uit de natuur. Wat wij daarbij imiteren, is de in de natuur voorkomende dauw en/of mist. Hoe ontstaat die eigenlijk?

Zoals de meesten van u wel zullen weten, bevat de lucht — waar dan ook ter wereld — een bepaalde hoeveelheid water in gasvorm: waterdamp. Velen zullen in de huiskamer of in de kas wel een hygrometer hebben. Deze geeft aan de relatieve hoeveelheid waterdamp in de lucht, let wel relatief. De hoeveelheid waterdamp, die lucht maximaal kan bevatten is afhankelijk van de temperatuur. Op uw hygrometer kunt u dit zelf constateren: zodra in de kamer de temperatuur toeneemt, zal onder verder gelijkblijvende omstandigheden, de relatieve vochtigheid, d.w.z. de verhouding tussen aanwezige waterdamp in de lucht en maximaal mogelijke hoeveelheid waterdamp in de lucht, afnemen. Hieruit kunt u dan concluderen, dat de maximale hoeveelheid waterdamp, die de lucht kan bevatten, toeneemt met de temperatuur. Dat betekent tegelijkertijd, dat als het kouder wordt, dit maximum vermindert.

Bij temperatuurdaling kan het voorkomen, dat op een gegeven moment de hoeveelheid in de lucht aanwezige waterdamp dat bewuste maximum bereikt.

Op dat moment zal een deel van de waterdamp overgaan in water. Dit proces, dat we condenseren noemen, kunnen we vaak constateren aan de ruiten die, zoals we dan zeggen, gaan "beslaan".

Dit zal in de natuur het eerst voorkomen dicht bij de grond, omdat daar in het



Anacampteros tomentosa.

Foto v.d. schrijver

algemeen de meeste waterdamp aanwezig is tussen grassprietten, etc. Op de plant verschijnen dan kleine waterdruppels. We noemen dit dauw.

Gaat de temperatuurdaling verder, dan zal een steeds groter deel van de waterdamp in de lucht gaan condenseren en ontstaat er mist.

In het algemeen komen dauw en mist het meest voor in de na-nacht en vroege ochtend, omdat dan de temperatuur zijn laagste waarden bereikt. Dit is des te sterker, naarmate er minder plantengroei is. Een plantendek immers remt als het ware de nachtelijke uitstraling af. Dat betekent tegelijkertijd, dat schaars begroeide gebieden in sterkere mate en vaker onderhevig zullen zijn aan dauw en ochtendmist. Dat zijn dus de meeste groeiplaatsen van onze succulente planten: woestijn (in geringe mate, de plantengroei is daar zeer beperkt!), steppegebieden en — vaak droge — hooggebergten.

Er is echter ook nog een tweede groep gebieden, nl. de zogenaamde mistwoestijnen, die we vooral vinden in Noord-Chili/Zuid-Peru (de Atacama woestijn) en in Zuid-West-Afrika of Namibië (de Namibwoestijn). In deze gebieden stroomt langs de kust een koude zeestroom. In Chili/Peru is dat de Humboldtstroom en in Zuid-West-Afrika de Benguelastroom. In mindere mate zien we dit ook in het Mexicaanse deel van California (Baja California). De temperatuur van het water is daar beduidend lager dan in de directe omgeving. Zodra lucht uit de warmere omgeving met de zuidoostpassaat boven de zeestroom komt, zal de temperatuur van die lucht gaan dalen en zal een deel van de waterdamp gaan condensereren. Zo'n zeestroom is het grootste deel van het jaar dan ook herkenbaar aan de erboven hangende mistbanken.

Boven land wordt overdag de lucht sterk verwarmd en als gevolg daarvan ontstaan er luchtdrukverschillen tussen land en zee. Deze verschillen hebben weer tot gevolg, dat er in de loop van de dag een wind gaat waaien van zee naar land. ('s Nachts gebeurt door de zeer sterke afkoeling van het land het omgekeerde.) Daardoor zal de boven de koude zeestroom hangende mist zich in de loop van de dag, meestal in de loop van de middag, naar land bewegen. De planten, die in deze gebieden groeien, leven naar men zegt — ik heb de gebieden helaas nooit zelf kunnen bezoeken om me ervan te overtuigen — grotendeels van het vocht, dat met die mist wordt aangevoerd. Voor het Chileense gebied zijn dat vooral de "witte" Copiapoa's en Eulychnia iquiquensis²⁾, voor Zuid-West-Afrika zijn sommige Anacampseros-soorten daar sterk aan aangepast. De laatsten hebben haarborstels, die in het vocht uit de lucht op kunnen nemen³⁾.

Dergelijke planten moeten grotendeels — ook in de cultuur — leven van vocht dat in "mistvorm", d.w.z. door nevelen, wordt geleverd; alleen, dat nevelen moet niet zoals bij de meeste planten 's morgens vroeg, maar juist in de loop van de middag of begin-avond worden toegepast. Het argument, dat de waterdruppels in het zonlicht als "brandglas" zouden dienen, kunt u daarbij wel als sprookje beschouwen: Eer het water zo warm is geworden, dat er brandvlekken op de plant kunnen verschijnen, is het water al lang en breed verdampd.

1) "Succulenta" 1977, p. 237.

2) "Cactus and Succulent Journal (U.S.)" 1976, p. 269-271.

3) W. Rauh - Wondere wereld van cactussen en vetplanten, blz. 16, 224.

Het Zwanevlot 87, Zutphen.

EEN GOED LID STUURT DIA'S NAAR DE DIATHEEK !

Mesembryanthemaceae (XIV)

FRANS NOLTEE en ARIE DE GRAAF

De cultuur (vervolg)

Verplanten

De ultra-succulenten hoeven niet ieder jaar verplant te worden. Eens in de 2 à 3 jaar is voldoende, tenzij ze door stilstand in de groei laten blijken dat er iets niet in orde is (uitgeputte of slecht doorlatende grond, wortelluis). Zie ook onder „Mest”.

Watergeven

Het watergeven is welhaast het meest besproken onderwerp in onze liefhebberij. Hetgeen hier over watergeven gezegd wordt is gebaseerd op jarenlange ervaring, niet alleen van onszelf doch ook van anderen die zich speciaal met de cultuur en de studie van deze interessante plantengroep bezighouden of -hielden.

Zoals voor alle succulenten geldt ook voor de Mesems dat we of flink moeten gieten of helemaal niet. Nooit geven we water aan planten die in hun rustperiode zijn: Zelfs als de planten niet doodgaan door water te geven op de verkeerde tijd, zullen ze toch „hun ongenoegen tonen” door minder of helemaal niet te bloeien. Het is onmogelijk de juiste hoeveelheden water op te geven. Dit is afhankelijk van de snelheid waarmee de grond uitdroogt en dit hangt weer af van de grondsamenstelling en van de warmte en droogte van de omringende lucht.

Bij de bijzonder gevoelige soorten kunnen we uitvinden of er nog voldoende vocht in de pot zit door een puntig houtje in de grond te duwen. Als we dit gaatje steeds opnieuw benutten of het houtje in de pot laten, voorkomen we beschadiging van de wortels.

Met een beetje ervaring kunnen we ook leren aan het gewicht van de pot + plant te constateren of de grond droog is of niet. Droge grond is lichter dan vochtige. U moet echter wel bedenken dat zo'n lichte pot met droge grond allerminst betekent dat u dan ook direct een plons water moet geven. Bij de in het algemeen gevoelige soorten kunt u best nog even wachten want het is altijd beter te weinig water te geven dan te veel. Vrijwel alle Mesems en zeker de ultra-succulenten, hebben het vermogen om de in volkomen droge grond afgestorven haarwortels, in bijzondere korte tijd door nieuwe te vervangen. Het kan dus echt geen kwaad als ze enige tijd in geheel droge potgrond staan. Overigens is over de wintergroeiers nog dit te zeggen. In onze zomer houden deze planten hun rustperiode. Als we een zonnige, warme, droge zomer beleven zoals wel eens voorkomt, dan moeten we er wel op letten dat deze planten niet geheel verdorren. Als te sterke schrompeling optreedt moet er toch wel een beetje water verstrekt worden.

Bij de bespreking van de geslachten zal, waar nodig, nog extra aandacht besteed worden aan de specifieke eisen die de planten soms stellen met betrekking tot het watergeven. In het algemeen kan nog gezegd worden dat vele planten zelf aangeven wanneer zij water verlangen of wanneer zij geen water meer nodig hebben.

Rusttijd

Bij de Mesems is een duidelijk verschil te maken tussen zomer- en wintergroeiers. We hebben al geconstateerd dat de bloeiwilligheid van de plant grotendeels afhankelijk is van het in acht nemen van de rustperiode.

Uit het feit dat hoe succulenter de plant is des te meer hij in behandeling afwijkt van gewone planten volgt de volgende vuistregel: **Hoe meer weerstand**

tegen droogte en zon des te belangrijker de rusttijd.

Ook van de zomergroeiers hebben vele in de zomer min of meer een stilstand in de groei: deze periode begint omstreeks half mei. De **hoofdgroei** van de meeste Mesems begint dan ook pas eind juli/begin augustus.

Als wintertemperatuur kan voor vrijwel alle soorten 5 à 10° C aangehouden worden.

De wintergroeiers hebben in onze liefhebberstaal eigenlijk een min of meer misleidende benaming gekregen. Vele planten uit deze groep vertonen namelijk reeds aan het eind van de zomer (dikwijls al eind juli/begin augustus!, zie boven) tekenen van een beginnende nieuwgroei. Met name geldt dit voor vele soorten uit het geslacht Conophytum. In overeenkomst met de vroegere aanvang van de groeiperiode, eindigt de vegetatieperiode ook eerder bij deze soorten.

Standplaats

Het zal duidelijk zijn dat in onze verzamelingen de standplaats iets geheel anders inhoudt dan in de natuur. In de vrije natuur immers worden de levensomstandigheden ofwel het milieu voor het grootste deel bepaald door de standplaats. In de kas en op de vensterbank is slechts het licht een natuurlijk gegeven (afgezien van kunstmatige verlichting bijv. in de winter en eveneens afgezien van het feit dat een belangrijk deel van het licht verloren gaat door het glas). De warmte is slechts 's zomers van natuurlijke oorsprong, terwijl grond en vocht geheel kunstmatig worden verzorgd.

Wanneer de planten 's zomers buiten gekweekt worden is de toestand in zoverre gunstiger dat de planten vrij kunnen genieten van de zon, veel verse lucht en desgewenst ook van de natuurlijke neerslag. In een platte bak of op een goed gedraineerde plaats, bijv. in een rotstuintje geven de planten dan ook een sterke groei en veel bloemen te zien. Voor ultra-succulenten is buiten kweken slechts aan te raden als ze goed tegen regen beschermd kunnen worden. De oplossing hiervoor is de platte bak op poten zoals omschreven werd in Succulenta 1971, blz. 130 e.v.

Wanneer u de planten in huis moet kweken komen in verband met de beschikbare hoeveelheid licht eigenlijk slechts vensters op het zuiden of zuidwesten in aanmerking. Natuurlijk zijn kas en platte bak beter geschikt voor de Mesemcultuur daar de hoeveelheid licht daar veel groter is. Er is echter een nadeel: de luchtvochtigheid is relatief groot. Dit bevordert het ontstaan van een tere huid, waardoor de planten gemakkelijk ten prooi vallen aan allerlei aantastingen. Het is dan ook van groot belang steeds zoveel mogelijk te luchten. Struiken en halfstruiken laten zich het beste buiten of op de vensterbank kweken daar ze in de kas veel te lijden hebben van te grote droogte en hitte.

Ziekten en plagen

Bij een juiste behandeling hebben de Mesems weinig last van ziekten en plagen. Het meest hebben ze nog te lijden van wortelluis, vooral als er te veel (onverteerd) blad in de grond zit.

Geslachten als Aloinopsis, Faucaria, Pleiospilos en Titanopsis hebben nogal eens last van spint. Ook wolluis kan soms tot een plaag worden; als er niet te veel zijn kunnen we ze wegvangen, lukt dit niet dan moeten we overgaan tot spuiten. Voor alle genoemde aantastingen zijn redelijk afdoende bestrijdingsmiddelen in de handel. Zij zijn echter vrijwel alle giftig terwijl de meeste middelen lelijke vlekken op de planten veroorzaken.

Vooral 's winters gaan nogal eens planten dood door verrotting. Hardgekweekte planten zijn hiervoor minder gevoelig dan „verwende”, terwijl het vaak een kwestie is van te veel water op het verkeerde tijdstip.

Octant 92, Dordrecht.

(wordt vervolgd)

Fotowedstrijd 1978

De redactie van ons maandblad organiseert dit jaar een fotowedstrijd voor zwart-wit foto's. Wanneer de wedstrijd een succes wordt, hopen wij ook in de toekomst wedstrijden te kunnen organiseren voor kleurenfoto's en dia's. De wedstrijd voorwaarden zijn:

1. De foto's dienen als onderwerp te hebben: Cactussen en andere Succulenten.
2. Aan deze wedstrijd kunnen alle leden van Succulenta deelnemen.
3. Maximaal mogen per deelnemer 3 zwart-wit foto's worden ingestuurd. Formaat der foto's 18 x 24 cm.
4. Inzendingen aan: J. H. Defesche, Kruislandseweg 20, Wouw.
De foto's moeten op niet al te dik karton zijn geplakt, **alleen** de naam van de plant mag op de voor- of achterkant geschreven zijn.
5. Het fotowedstrijd-comité is van deelneming uitgesloten.
6. De beoordeling van de ingezonden foto's geschiedt door een jury, welke na sluitingsdatum bekend gemaakt zal worden in ons maandblad.
7. De keuze van de bekroonde foto's is voor alle partijen bindend.
Correspondentie over de toekenning kan niet worden gevoerd.
De prijswinnaars ontvangen schriftelijk bericht en worden in het maandblad bekend gemaakt.
8. De inzending sluit op 31 juli 1978.
9. De ingezonden foto's zullen niet worden geretourneerd, maar worden eigendom van onze vereniging Succulenta. Er zullen geen vergoedingen worden verstrekt. "Succulenta" heeft het recht van publikatie waarbij de naam van de inzender vermeld zal worden.
10. De ingezonden foto's mogen voordien nooit zijn geëxposeerd of gepubliceerd.
11. De organisatoren zijn niet aansprakelijk voor beschadigingen van welke aard dan ook, ontstaan bij het inzenden. Indien foto's beschadigd aankomen, ontvangt de inzender per omgaande bericht.
12. Door deelneming aan de wedstrijd, verklaart de inzender de wedstrijdvoorwaarden te kennen, en hiermede accoord te gaan.
13. De inzenders dienen bij de foto's een afzonderlijk schrijven te voegen, waarop de namen van de gefotografeerde planten vermeld zijn.
14. Er zijn de volgende prijzen te behalen:

1e Prijs	f 150,—	4e t/m 6e Prijs ieder	f 50,—
2e Prijs	f 125,—	7e t/m 10e Prijs ieder	f 25,—
3e Prijs	f 100,—		

De redactie

TIJDSCHRIFTEN

THE JOURNAL OF THE MAMMILLARIA SOCIETY, VOL. XVIII, NR. 1

R. Mottram besteedt aandacht aan **Mammillaria pseudoperbella**. David Hunt heeft nl. een tekening in het Herbarium van München aangetroffen welke hij als **Mamm. supertexta** heeft aangeduid. Maar er ontstaan problemen: deze laatste is nl. ouder dan de eerstvermelde en de kern van het probleem is nu gelegen in het feit dat de cultuurplanten, thans bekend onder de naam M. supertexta, variëteiten van **M. elegans** zijn. Daar de oudste naam, mits geldig, voorrang heeft, zou dat weer naamsverandering voor de ons bekende supertexta ten gevolge hebben. **Mamm. perbella** is overigens van de pseudoperbella te onderscheiden, omdat de bloemen van de eerste veel smaller zijn. De schrijver R. Holland geeft een interessante mededeling m.b.t. diens succesvolle pogingen om tuberkels van o.m. **Dolichothele sphaerica** te laten bewortelen.

G. Adamson, beschrijft de catastrofale gevolgen van het bevroren van zijn Mammillaria-verzameling.

Tenslotte wijdt W. F. Maddams een speciaal artikel aan de Mammillariareeks bekend onder de verzamelnaam **Leptocladodae** (soms ook wel de geslachtsnaam **Leptocladodia** voor deze groep Mammillariae gehanteerd).

CACTUS AND SUCCULENT JOURNAL (U.S.), VOL. XLIX, NR. 6

O.m. van belang is te vermelden dat Glass en Forster in dit nummer hun studie over het geslacht **Thelocactus** vervolgen. O.a. veel habitat- en cultuurfoto's luisteren deze aflevering op. Yasohiko Shimada schrijft over twee nieuwe, gele **Lithops**vormen, t.w. **L. bromfieldii** forma **sulphurea** en **L. fulviceps** forma **aurea**. Na de commerciële stroom van de aardbei- en banaancactussen gaat ook uit het land van de rijzende zon blijkbaar de gele **Lithops** komen. H. W. Fittkau geeft een beschouwing over de systematische plaatsbepaling van **Opuntia marenae**. Mary B. Bleck geeft de lezer de nieuwbeschrijving van **Echidnopsis radians**, welke in 1975 in Kenya bij Baragoi ontdekt werd.

Reid Moran beschrijft een nieuwe **Sedum**, te weten **Sedum burrito**.

Tenslotte blijft W. Rauh in aflevering IV zijn lezers boeien met zijn studieverslag over xerofytenvegetaties op zuidwestelijk Madagascar. Alleen al het daarbij gepubliceerd fotomateriaal is op zich de moeite waard.

THE CACTUS AND SUCCULENT JOURNAL OF GREAT BRITAIN, VOL. 40, NR. 1

Van de hand van G. D. Rowley verscheen een interessant wetenschappelijk artikel, getiteld: Fylogeografische studie over succulenten. De Fylogeografie oftewel de Geobotanie houdt zich bezig met planten en hun verspreiding over de wereld. Eenieder weet dat de cactussen oorspronkelijk uit het Amerikaanse continent komen. Echter **Rhipsalis baccifera** komt thans in de natuur voor op Ceylon, Madagascar, Zuid- en Midden-Afrika, op de Westindische eilanden en in diverse streken van Latijns Amerika. Diverse theorieën en verklaringen worden voor deze geografische verspreiding over het zuidelijk halfrond weergegeven. Via het bestuderen van het aantal chromosomen in de cel meent men hierdoor de originele plaats van herkomst te kunnen vaststellen.

Susan Carter belicht een drietal bedoornde Euphorbiae uit Kenya, t.w.: **E. septentrionalis**, **E. saxorum** en **E. classenii**.

Een wetenschappelijk stukje over cytologie (= de leer van de organische cellen) m.b.t. **Mammillaria prolifera** en var., **M. pygmaea**, **M. polythele** en **M. varieaculeata** wordt ons verstrekt door Margaret A. T. Johnson. Interessant is te lezen dat **M. prolifera** var. **arachnoidea**, voorkomend in zuidelijk Mexico, diploïde cellen (2x) heeft, dat **M. prolifera** var. **texana** (= multiceps) in noordelijk Mexico en in Texas tetraploïde (4x), **M. prolifera** var. **prolifera** op Cuba alsmede **M. prolifera** var. **haitiensis** op Hispaniola beide hexaploïde (6x) zijn.

David R. Hunt geeft een opsomming van de soorten uit het geslacht **Escobaria**, dat hij uitgebreid heeft met de **Neobesseyasoorten**. Hij geeft hiervoor een verklaring en ook waarom hij niets voelt voor een onderbrenging van **Escobaria** en **Neobesseyia** in **Coryphantha**, hetgeen Lyman Benson wel doet.

Liefhebbers van het geslacht **Frailea** vinden aan de hand van Ray Pearce's uitgebreid artikel interessante gegevens aangaande vindplaatsen en cultuurervaringen. Alle nieuwontdekkingen worden voorts opgesomd.

J. T. Schouwerwou verhaalt over diens ervaringen omtrent het kweken van cactussen in Natal, Zuid-Afrika.

Tenslotte is vermeldenswaard een artikel van Harry Mays over Stapeliaachtige bloemen, met name die van **Duvalia caespitosa** en **Huernia oculata**.

Th. Neutelings, Weissenbruchstraat 92, 4703 JX Roosendaal.

INHOUD:

Jatropha berlandieri — Fr. Noltee	74
Mamm. flavescens en de variëteit nivosa (slot) — E. T. Claeys	74
Voor beginners? — C. van der Wouw	76
Morfanafys (VII) — Th. Neutelings	79
Ervaringen van een amateur — A. C. Wiesemann	82
Frailea castanea — K. H. Prestlé	83
Ongeregeld: Sulcoreb. rauschii, Dolichotele longimamma — Th. Neutelings	86
Reacties van lezers — F. J. Vandenbroeck	88
Nevelen, enkele achtergronden — J. Mieras	90
Mesembryanthemaceae (XIV) — Fr. Noltee en Arie de Graaf	93
Fotowedstrijd	95
Tijdschriften — Th. Neutelings	95